

LETO XXIII. Štev. 191

LEDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC

Let izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOROBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1951 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S "BORBO".

Predkongresno delo ZKS

Tehnične priprave za kongres ZK Jugoslavije bodo kmalu končane — Začele so se že tudi priprave na volitve delegatov za kongres

Ljubljana, 13. avg. (Tanjug). — V novembru bo v Ljubljani sedmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Tehnične priprave za kongres, ki jih vodi ljubljanski Okrajni komite ZK, bodo kmalu končane. Stanovanja za delegate so že preskrbljena, na Gospodarskem razstavišču pa bo v kratkem končano urejanje prostorov, kjer bo zasedal kongres.

V osnovnih organizacijah ZK podjetij in ustanov ter na vasi je videti živahno predkongresno politično dejavnost. Malone v vseh okrajih so osnovne organizacije že imele predkongresne konference, na katerih so obravnavale svoje delo po šestem kongresu in bodoče naloge. V okraju Maribor so osnovne organizacije posvetile veliko pozornost dejavnosti komunistov v kmetijskih

Boji okrog Alžira

Pariz, 14. avg. (Tanjug). V naj-novejših spopadih v Alžiru je padlo 16 francoskih vojakov, 30 pa je bilo ranjenih. Kakor poroča francosko poveljstvo, so imeli uporniki nad 200 mrtvih. Glavni boji v zadnjih 24 urah so bili spet na področju mesta Alžira. Francosko poveljstvo trdi, da so bila na tem področju, kjer trajajo operacije že od začetka tega meseca, popolnoma uničena taborišča uporniških vojaških oddelkov. Tudi na vzhodu pri mestu Tebesu je prišlo do ogorčenih spopadov.

V Constantini so davi giljotinirali dva Alžirca.

Alžirski upornik

zadragah. Na predkongresnih konferencah v industrijskih središčih v Kranju, Trbovljah, Celju in Mariboru so največ govorili o znižanju proizvodnih stroškov, o

RAZŠIRJENA SEJA PREDSEDSTVA SZDL SLOVENIJE

Pred volitvami občinskih ljudskih odborov

Hitrost nadaljnega socialističnega razvoja je v mnogem odvisna od delovanja občinskih ljudskih odborov — Volitve v te odbore naj bi bile letos v drugi polovici oktobra

Na predsedstvu SZDL Slovenije je bila danes, 14. septembra, seja, ki so se je udeležili poleg članov predsedstva še predstavniki okrajnih odborov SZDL. Na temelju poročila sekretarja SZDL tov. Staneta Kavčiča so na seji razpravljali o pomenu ter političnih in organizacijskih nalogah pred bližnjimi volitvami občinskih ljudskih odborov.

Na seji je bilo poudarjeno, da so volitve občinskih ljudskih odborov izredno važna naloga organizacij Socialistične zveze. Predvolumna aktivnost organizacij in članov SZDL naj upošteva dejstvo, da je zaradi povečanja pri-

Izmenjava študentov za tehnično prakso

Letos je odšlo na eno-ali dvomesečno prakso v tujino nad 320 naših študentov, pri nas pa je na prakti 158 tujih študentov

Beograd, 14. avg. (Tanjug). — Jugoslovanski odbor Mednarodnega združenja za izmenjavo študentov za tehnično prakso (IAESTE) je organiziral letos ob pomoči Uprave za tehnično in gospodarsko pomoč poletno prakso za nad 320 študentov tehničnih fakultet naše dežele. Večina teh študentov je odšla na eno-ali dvomesečno prakso v Zahodno Nemčijo (152), Švedsko (51), v Anglijo (24), Avstrijo (25) in ČSR (19), nekaj pa tudi na Holandsko, Poljsko, Norveško in drugam.

Ker je izmenjava študentov recipročna, se mudi v naši deželi večje število tujih študentov. V 134 naših večjih podjetjih, inštitutih in tovarnah je bilo v juniju, juliju in avgustu na tehnični prakti 158 študentov iz Češkoslovaške, Zahodne Nemčije, Egipta, Indije, Poljske, Švedske in Francije.

problemih delovne storilnosti in nagrajevanju delavcev, kakor tudi o dejavnosti komunistov v družbenih organizacijah, organih oblasti in samoupravljanja. Začele so se tudi priprave na volitve delegatov za sedmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije.

stojnosti in nalog občin hitrost nadaljnega socialističnega razvoja v mnogem odvisna od delovanja občinskih ljudskih odborov. Zato naj predvolumna aktivnost zajame tako perspektive razvoja občin na vseh sektorjih, kot tudi že doslej dosežene uspehe, ki so povezani s splošnim razvojem gospodarstva in družbenih odnosov v Jugoslaviji. Politična akcija SZDL naj bo konkretna in na temelju doseženih uspehov usmerjena v nadaljnje izpopolnjevanje socialističnih odnosov.

Soglasno mnenje je bilo, naj bi bile volitve v občinske ljudske odbore v drugi polovici oktobra, v začetku septembra pa naj bi bila seja Glavnega odbora SZDL, na kateri bi podrobno obravnavali politično osnovo za predvolumna aktivnost organizacij SZDL.

Hugh Gaitskell na Reki

Reka, 14. avg. (Tanjug). Vodja laburistične stranke Velike Britanije Hugh Gaitskell je s svojo soprogo nocoj prispel na Reko. Pri nas bo na zasebnem obisku. Prispel je iz Benetk z našo potniško ladjo »Jugoslavija«. Tu ga je pozdravil predsednik OLO Reke Edo Jarda. Gaitskell se je nato odpravil v Opatijo. Obiskal bo več krajev ob jadranski obali. Jutri popoldne bo potoval na Brionce, nato pa v Split in Dubrovnik.

ITALIJANI SO V SKRBEH

zaradi morebitnih posledic francoskih gospodarskih ukrepov v zahodnoevropskih gospodarskih stikih in tudi v sami Italiji

Rim, 14. avg. Politični in gospodarski krogi ter časniki, ki z veliko pozornostjo spremljajo razvoj gospodarskega položaja v

Obisk iz Brazilije

Beograd, 14. avgusta (Tanjug). Te dni se mudi v Beogradu član centralnega odbora Socialistične stranke Brazilije dr. Febus Glocovata kot gost SZDL. Dr. Glocovata, ki je po poklicu zdravnik, je prispel k nam, da bi se seznanil s sistemom delavskega samoupravljanja, komunalnim sistemom in zdravstveno službo. Potoval bo tudi v Zagreb in Ljubljano. V Jugoslaviji se bo mudil 7 dni.

Veleposlanik Crnobrnja pri Nehruju

New Delhi, 14. avg. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Indiji Bogdan Crnobrnja je bil danes pri ministru predsedniku Nehruju. Govorila sta o nekaterih prečitih mednarodnih vprašanjih.

Na Brionih je naš predsednik republike v ponedeljek sprejel delegacijo kitajskih kmetijskih strokovnjakov pod vodstvom kmetijskega ministra Liao Lu Jena, ki je prepotovala našo deželo in proučila našo politiko na vasi in naše kmetijske ustanove

SVETOZAR VUKMANOVIĆ V DŽAKARTI

Gospodarsko poslanstvo

naše vladne delegacije v azijskih deželah

New Delhi, 14. avg. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je na poti v Indonezijo davi prispel v Kalkuto. Na letališču sta delegacijo sprejela predstavnik jugoslovanske trgovinske zbornice Pihler in indonezijski konzul Mahtar. Na vprašanje novinarjev je Vukmanović dejal, da je namen njegovega obiska v azijskih deželah, da se seznanjajo s njihovim napredkom na gospodarskem in socialnem področju. Pripomnil je, da bo med obiskom proučil možnosti za okrepitev trgovinskih stikov Jugoslavije z azijskimi in afriškimi deželami in da je njegovo potovanje predvsem gospodarskega značaja.

Delegacija je po kratkem postanku nadaljevala pot v Indonezijo. Med potjo se je ustavila še v Singapuru, kjer je podpredsednik Vukmanović izjavil, da se bo delegacija sestala z indonezijskimi državniki in se z njimi razgovarjala o tehničnem in gospodarskem sodelovanju med Indonezijo in Jugoslavijo.

Džakarta, 14. avg. (AP). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Jugoslavije Svetozar Vukmanović, državni podsekretar za zunanje zadeve Vladimir Velebit

in guverner Narodne banke FLRJ Vojin Guzina so danes prispeli v Džakarto. Na uradnem obisku v Indoneziji se bodo mudili 10 dni.

HRUŠČEV PO VRNITVI iz Vzhodne Nemčije

V odnosih med ljudstvom Nemčije in Sovjetske zveze so prevladale težnje po prijateljstvu in sodelovanju

(Od našega stalnega dopisnika) Moskva, 14. avg. Danes popoldne se je vrnila iz vzhodnega Berlina sovjetska vladna in partijska delegacija z Nikito Hruščevom in Anastasom Mikojanom na čelu.

Po uradnem sprejemu na moskovskem letališču Vnukovu so sklicali ob vrnitvi delegacije v športni palači Lužnikih miting. Udeležili so se ga razen Vorošilova, Bulganina, Zukova, Brežnjeva, Suslova in drugih visokih so-

vjetskih voditeljev tudi voditelji KPČS Novotny, Bort in Hendrich ter predsednik vlade LR Mongolije Cedenbal z delegacijo, ki je pravkar prispela v Moskvo.

Nikita Hruščev je govoril na mitingu in rekel, da je obisk v Vzhodni Nemčiji presegel vse njegovo pričakovanje. Delegacija je odpotovala v Berlin z občutkom bojzani glede čustev do sovjetskega ljudstva, ker so še živo v spominu velike žrtve, ki so padle na obeh straneh v drugi svetovni vojni. V stališču Nemcev do sovjetskih narodov, je rekel Hruščev, pa je nastal prelom. Ogromna večina nemškega naroda je odločno za prijateljstvo s Sovjetsko zvezo in za mir. Nemci so proti novi atomski vojni.

Hruščev je poudaril, da so bili razgovori med obema delegacijama zelo pristrani, prijateljski in odkritosrčni, da je prišlo v njih do izraza medsebojnih razumevanje, da v njih ne le da ni bilo nobenih spornih razprav, marveč tudi nobenih razlik v glediščih o posameznih vprašanjih. Hruščev je ponovno dejal, da je vzhodno-nemški predlog o nemški državni zvezi v sedanjem trenutku edina realna in pravilna pot. Na koncu je Hruščev govoril o nujni potrebi po krepitvi enotnosti med socialističnimi deželami O.M.

VISOKA ZMAGA JUGOSLOVANOV

VENDAR NISO NAVDUŠILI

Jugoslavija : Romunija 9:1 (5:0)

Strelci: Kačić 1, Arneri 1 (četverec), Ježić 4 (1 četverec), Radonjić 3. Edini gol za Romune je dosegel Blajek.

Naši tudi danes niso navdušili. Igrali so povprečno in nič bolje kot večraj. Več so igrali in skušali po Grkiničevi zamisli s štirimi napadalci, ne da bi bil eden izmed napadalcev neprestano pred romunskimi vrati. Vendar jim ta zamisel ni popolnoma uspela. Visok rezultat gre predvsem na račun slabe romunske obrambe. Sicer pa so Romuni danes zaigrali nekoliko bolje.

Prva žoga je bila plen Romunov, začetek pa je bil naš. V drugi minuti je bil Danciu izključen in že smo preko Radonića prešli v vodstvo. Nato je sodnik izključil Kovačiča. Vendar so naši vseeno dobili žogo. Radonić se je odločil: skoraj s sredine igrišča se je dvignil iz vode, močno zamahnil z roko in

že smo vodili 2:0. Ni trajalo dolgo, ko je Arneri priplaval pred romunska vrata. Celemen si ni mogel pomagati drugače, kot da ga je porinil pod vodo, kakor je sodnik dosodil četverec. Arneri je bil zanesljiv realizator.

V naslednji minuti je imel Kovačič precejšnjo srečo, saj sta romunska napadalca dvakrat zadela vratnico njegovih vrat.

Po dveh hitrih protinapadih je Ježić povisal najprej na 4:0, nato pa na 5:0.

Do konca tekme so bili naši skoraj vseskozi v posesti žoge. Vendar smo dosegli le še 4 gole. Izmed njih je najbolj zanimiv osmi gol. Cipci je bil izključen, ker je naredil prekršek nad nasprotnim igralcem. Romuni so v napadu streljali od daleč, vendar je Kovačič žogo ujel in takoj zaposlil Radonića. Le-ta je za trenutek okleval, nato pa podal Ježiću, ki je bil že pred romunskimi vrati. Spet prekršek, spet četverec in spet gol.

V. Slamberger M. Zookelj

Napad na življenjsko raven francoskih delavcev in nameščencev

Draginja naglo narašča — Sindikati terjajo zvišanje plač

Pariz, 14. avg. (Tanjug). Po vladnih gospodarskih ukrepih za ureditev položaja državnih financ in zmanjšanje primanjkljaja v zunanji trgovini je zdaj zaostriev stikov med vlado in sindikati glavna značilnost položaja na socialnem torišču. Vse vodilne sindikalne organizacije so obsodile vladno politiko gospodarskega varčevanja kot »napad na življenjski standard delavcev in uslužbencev« ter zahtevale splošno zvišanje plač in mezd.

vodov. Razen zvišanja cen uvoženega blaga, ki znaša povprečno 25%, se obeta Parizu podražitev plina za 25%, na podeželju pa za 15%. Cene električne energije naj bi se zvišale za 5 do 7%. Po napovedi vladnih reform naraščajo tudi že cene osnovnih živil.

Generalna konfederacija dela, najmočnejša sindikalna organizacija Francije, je zato zahtevala zvišanje minimalne zajamčene mezd od 125 na 146 frankov od ure. Vlada je namreč pred dvema tednoma odobrila zvišanje teh minimalnih mezd samo za 5,9% (na 133 frankov), zdaj pa so tudi druge sindikalne organizacije poudarile, da zunanjetrgovinske reforme ukinitve subvencij in opustitev dosedanjega indeksa uradno kontroliranih cen 213 potrošnih predmetov »neogibno postavljajo na dnevni red tudi vprašanje splošne revalorizacije plač in mezd. Centrala katoliških sindikatov pa zahteva splošno 10-odstotno zvišanje plač in mezd za vse delavce in uslužbence.

Novemu valu delavskih protestov in zahtev se je pridružilo

danes tudi združenje francoskih pridelovalcev žita, ki je protestiralo proti sinočnjemu sklepu vlade, da se najvišje cene žita znižajo za 100 frankov pri metrskem stotu.

Zadnji veliki val borbe za večje plače, v katerem je sodelovalo nad 200.000 delavcev in uslužbencev, se je poleg v juliju in politični krogi v Parizu danes ne izključujejo možnosti novih podobnih demonstracij delavcev in uslužbencev takoj po letnih počitnicah. Vlada je danes uradno potrdila svojo odločnost, da uporabi »drastične ukrepe proti nadaljnemu naraščanju cen«. Generalna konfederacija dela, katoliški sindikati, centrala avtonomističnih organizacij in nekatera strokovna združenja socialističnega Force Ouvriera pa opozarjajo na »veliko neskladnost, ki je nastala že zdaj med mezdami in cenami. Kljub pozivu predsednika vlade k disciplini in spotebi po kolektivnih žrtvah je Generalna konfederacija dela odločno nastopila proti prizadevanju, da bi »velike izdatke neskončne vojne v Alžiriji prevrtili na delavce in uslužbence«.

Franciji, se strinjajo v mnenju, da bodo padeč vrednosti franka in omejitve v francoski zunanji trgovini negativno vplivale tako na gospodarske odnose med obema deželama kakor tudi na evropsko gospodarsko integracijo.

Demokratski »Popolo« izraža med drugim dvom o dobri volji in zmožnosti Francije, da se priključi politiki liberalizacije, ki jo že deset let uveljavljajo članice OEEC (Organizacije za evropsko ekonomsko sodelovanje). Časnik sodi, da bodo francoski ukrepi glede na resni gospodarski položaj Francije obveljali dalj časa. Nastopa pa proti tistim, ki se zavzemajo za to, da bi dežele, prizadete spričo francoskih ukrepov, uveljavile nasprotno ukrepe, ker bi to lahko povzročilo hude težave vsej zahodni evropski gospodarski integraciji.

Socialistični »Avanti« opozarja na to, da bodo francoski gospodarski krogi povzročili negativne posledice v evropskih deželah, zlasti v Italiji, in zavrli proces liberalizacije v zunanji trgovini zahodnoevropskih dežel. »Avanti« tudi sodi, da bodo francoski ukrepi močno prizadeli evropsko integracijo, in opozarja, da so v nasprotju z obveznostmi o evropskem skupnem trgu.

Krogi, ki so blizu finančnega ministrstva, izključujejo možnost, da bi padeč franka lahko vplival na uvedbo podobnih ukrepov v Italiji. Predstavniki italijanskih gospodarskih organizacij pa so negativno ocenili francoske ukrepe. Predsednik Generalne konfederacije italijanske industrije Michelli je izjavil, da so močno zaskrbljeni, da ne bi negativni rezultati francoskih ukrepov vplivali ne le na trgovinsko menjavo blaga med Italijo in Francijo,

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 15. avgusta:
Spremenljivo oblačno, predvsem v dopoldanskem času nekaj padavin in nevihte. Temperature ponoči med 10 in 18, v priložnosti 18, najvišje dnevne do 27 stopinj Celzija.

V soboto

»Izseljenski dan« v Trbovljah

Ob koncu julija in v prvih dneh avgusta smo sprejeli v naši sredi velike skupine naših izseljencev iz evropskih dežel — iz Francije, Holandije in Westfalije. Prišli so k nam, da preživijo na rodnih tleh med svojci svoj letni dopust in iz srca jim želimo — kjer koli so — da bi se res lepo imeli. Njim v pozdrav priredi Slovenska izseljenska matica v soboto 17. t. m. »Izseljenski dan«. Na ta dan bo v Trbovljah velika kulturna prireditev za naše izseljence. V Trbovljah bo zato, ker je iz tega kraja in okolice doma največ naših evropskih izseljencev.

Začetek prireditve ob 18.

na letnem telovadišču Partizana. Spored bo zelo pester. Rojaki, ki niso na dopustu v Trbovljah oziroma okolici, bodo lahko potovali v Trbovlje z rednimi vlaki iz ljubljanske in zidamoške strani. Prevoz z avtobusi z železniške postaje Trbovlje do mesta prireditve bo zagotovljen. Mimo tega bo vozil iz Ljubljane tudi poseben Putnikov avtobus. Odhod iz Ljubljane ob 15. izpred poslovalnice Putnika na Titovi cesti (poleg Glavne postaje). Cena vožnje v obe smeri 800 dinarjev. Povratek iz Trbovlj po končani prireditvi, oziroma po dogovoru. Tudi pri povratku bo zagotovljen prevoz z avtobusi do železniške postaje.

HUDA NEVIHTA nad koprskim zalivom

Mnogo čolnov in bark potopljenih, nekatere pa je vrglo na kopno — Valovi visoki do 6 m — Zrušena dovozna cesta k nasipu za novo pristanišče

Koper, 14. avgusta. V zahodni in jugozahodni smeri je danes nekoliko po 13. uri prihrumela čez stro nad Koprski zaliv ne navadno močna burja. Morski valovi so se divje zaganjali ob obalo in popolnoma preplavili glavno cesto iz Kopra v Smededlo. Kaj kmalu je morská voda vrla tudi na glavno koprsko ulico in jo preplavila. V pristanišču zasidrane čolne in barke je premetavalo kakor lupinice in jih potapljalo, nekatere pa celo vrglo na glavno ulico ob avtobusni postaji.

lovi vzpeli celo do 6 m visoko. Ob 14.30 je burja prenehala divjati in se je vreme nad Koprskim zalivom zjasnilo.

Skode, ki jo je burja napravila, trenutno še ni mogoče preценiti. Močno prizadeti so bili razen nekaterih naprav zlasti sadovnjaki ob obali, kjer je burja polomila drevje in osula nedozorele sadje. Huda burja je divjala tudi drugod ob slovenski obali in v Tržaškem zalivu.

Hud krst burje je moral prestati tudi nasip, ki ga za novo koprsko pristanišče grade mladinske brigade. Valovi so nasip preplavili in ga tako poškodovali, da se je zrušila dovozna proga. Na meteorološki postaji so ugotovili, da so imeli pomazni sunki burje od 100 do 140 kilometrov hitrosti na uro. V najhujših sunkih burje so se va-

DNEVNIK

Funkcionarji CK KP Gruzijskega prvega sekretarja CK Mzavanadžem na čelu so prišli včeraj na obisk v Novi Sad. Z njimi so prispeli tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinov in državni podsekretar za narodno obrambo general-polkovnik Otmár Kreačić.

Skupina voditeljev CK Združene delavske partije Poljske, ki se muči pri nas na odhodu kot gost CK ZKJ, si je včeraj ogledala zgodovinske znamenitosti Cetinja in Njegošev mavzolej na Lovčenu. Poljske goste sta spremljala organizacijski sekretar CK ZK Črne gore Andreja Muškoša in sekretar Okrajnega komiteja iz Cetinja Milan Vukasović.

V Domu JLA v Mariboru bodo danes odprli razstavo o življenju tovariša Tita z naslovom »Naš vrhovni poveljnik«. Številne fotografije prikazuje njegovo življenje tudi pred vojno. Razstava potuje po naših mestih in bo ostala v Mariboru samo 4 dni, do 18. avgusta.

Vladimir Ilič je najrajši zahajal k revnim kmetom. Z njimi je lahko bolj od srca pokramljal. Po končanem pogovoru in večerji v kmečki izbi, kjer je pojedel, kar je kupil od kmetov ali kar smo pripeljali s seboj, se je Vladimir Ilič običajno obrnil h gospodarju, rekoč: »No, zdaj pa pojdemo spat. Vstati bo treba zarana, potem pa hajdi v gozd. Odvedite nas na skedenj.«

Razen sena Vladimir Ilič na takšnih vožnjah za prenočevanje ni priznaval nič drugega. Včasih je ta ali oni gospodar poskusil pripraviti gostom »udobnost«: postlati jim ali dati blazinice za vzglavje. Vladimir Ilič je zmerom odločno ugovarjal: »Nikar, nikar, saj ni treba. Kar na seno pojdemo spat. Posteljati nam ni treba. Vtis in užitek bi ne bila tako lepa.«

Morski pes napadel dekle

Neverno poškodovano dekle, ki jo je v zadnjem trenutku rešil njen fant, so prepeljali v bolnišnico

Reka, 14. avgusta. Včeraj popoldne okrog 16 je morski pes kakih 200 m od obale na Kantridi nenadoma napadel strojepisko podjetja »Brodmaterial« z Reke Mileno Spanjol. V trenutku, ko se je spustila iz čolna, da bi se kovala in nekoliko potopila, je pripalval morski pes in se bliskovito pognal proti njej. Dekle se je skušalo rešiti, pa je bilo že prepozno, da bi se povzpelo v čoln. Morski pes jo je zgrabil za desno nogo.

Ko je njen prijatelj, mornariški podoficer Vladimir Morga, s katerim sta se vozila v čolnu, zgrabil za veslo in začel z njim

na vso moč udrihati po morskem psu, se je ta umaknil in fant je dekle rešil. Vso okrvavljeno je potegnili v čoln in naglo odvedel k obali. Nesrečno dekle so nemudoma pripeljali v reško bolnišnico, kjer so ji na kirurškem oddelku nudili nujno zdravniško pomoč.

Zdravniki pravijo, da je dekle zelo neverno poškodovano in da se morajo boriti ne samo za njeno nogo, marveč tudi za življenje. Morski pes jo je zgrabil nad desnim kolonom in ji močno raztrgal stegno. Na srečo ji ni pregriznil glavne žile.

Bivši uslužbenci FAP obsojeni

Obtoženi Lavrenčič je bil obsojen na 15 let strogega zapore, Marko Baldič na 2 leti, Julij Milberg pa na 6 mesecev zapore

Titovo Ulice, 14. avg. — Danes ob 13. uri je predsednik okrajnega sodišča v Titovem Ulicu Miroslav Stevič v imenu senata petih izrekel obsodbo nad bivšim direktorjem FAP Radmilom Lavrenčičem, bivšim komercialnim direktorjem tega podjetja Markom Baldičem in bivšim šefom izvoza Julijem Milbergom. Sodišče je vse tri spoznalo za krive. Obtoženi Lavrenčič je bil obsojen na 15 let strogega zapore, Marko Baldič na dve leti, Julij Milberg pa na 6 mesecev zapore.

Sodna dvorana je bila danes premajhna, toliko je bilo ljudi, ki jih je prignala radovednost. Nekateri so hoteli poslušati obravnavo vse dni. Tako so dobili jasno sliko o krivdi vseh treh obtožencev.

UTEMELJITEV OBSODBE
V utemeljitvi obsodbe je predsednik sodnega senata rekel, da je Radmil Lavrenčič odprl separatna konta pri »Saurerju« na Dunaju in da je vodil o njih v začetku evidenco obtoženi

Marko Baldič, takratni komercialni direktor FAP. Sele potem, ko je postal komercialni direktor nezanesljiva priča, ker je gozil, da bo stvari izdal, ga likvidiral konte in pretrgal stike s »Saurerjem«. Tako je dobila ta izredno dobro zasnovana poteza čisto drugačno ozadje. Baldič naj bi ne samo pretrgal stike in likvidiral tajna konta na Dunaju, marveč je Lavrenčič s tem pravzaprav likvidiral Baldiča kot nezanesljivo pričó. Kontov ni bilo več in od takrat sta vodila izključno evidenco o njih Lavrenčič in lastnik »Saurerja«.

Pred Baldičevim odhodom na Dunaj je prišlo zasebno pismo, ki ga je poslal obtoženemu Lavrenčiču Karlo von Rado in v katerem ga baje opozarja na »Saurerjevo« velikodušnost glede daril FAP. To pismo naj bi prebralo vse zainteresirane, da so vsi stroji in vse, kar pride, »Saurerjevo« darilo, ne pa nakup na separatne konte. Lavrenčič nekaterih tajnih računov

Išel je nov protikomunistični pamflet. Običajen pamflet, ki po svoji vsebini ni nič drugačen od tisoč podobnih. Pa vendar so na Zahodu na široko pisali o njem, in sicer še preden je bil napisan. To nenavadno zavzetost zahodnega tiska si je lahko kaj preprosto razložiti. Pamflet je izpod peresa demoraliziranega človeka, ki je izdal svoje gibanje in svojo deželo in ga je mednarodna reakcija sprejela odprtih rok. Z njegovim imenom bi rada znova poživila svojo propagando proti socializmu, okreplila svoje poskuse vmešavanja v notranje zadeve naše in drugih socialističnih dežel ter rovarila proti ideji mednarodne koeksistence. Pamflet Milovana Djilasa.

Prav gotovo do danes ta dan še ni bilo ob kakih knjigi, kaj šele pamfletu, takšne poplave poročil, tako obširnih in tako pohvalnih in sicer še preden se je knjiga pojavila na knjižnem trgu, kakor ob Djilasovi »analizi« socializma in komunizma, pisani v jeziku in s psihologijo göbelsovske propagande. Natančneje povedano, še nobenemu pamfletu ni botrovala tako široka organizacijska reklame in propagande — in tako veliko denarja. Zlasti denarja, kajti vsa ta hrupna hvaleševna propaganda za Djilasov protikomunistični pamflet »Novi razred« pač mnogo stane. Še tembolj, če vemo, da tu ne gre

za običajno propagiranje cenenega protikomunističnega pamfleta, marveč za široko zasnovano politično gonjo proti mednarodnemu sodelovanju. To gonjo, v kateri se mednarodna reakcija pojavlja z Djilasom kot svojim glavnim zastavonošo, je sprožil ameriški časopis »Life«. Še pred nekaj tedni je naročil britanskemu publicistu Edwardu Cranshawu (»znanemu strokovnjaku za vprašanja komunizma«), naj napiše poročilo o Djilasovem pamfletu »Novi razred«, ki da bo 12. avgusta izšel v New Yorku. Cranshaw se je lotil tega dela. V juljski številki »Life« je bil objavljen njegov članek z naslovom »Komunisti zadaja udarec v srce komunizma«. Članek ima po obliki značaj pohvalne ocene Djilasovega pamfleta, dejansko ima pa širši namen — na dan prihaja z osnovnimi tezami, ki naj bi jih na široko »prerешetali« v tisku in po radiu zahodnih dežel.

»Djilasova knjiga«, piše Cranshaw v »Life«, »je izredno pomembna, je politični dinamit, ki razbija na drobne kosce teoretično utemeljitev komunizma. Knjiga pomeni klasično razkrinkanje komunističnega sistema. Na nekonvencionalen način pokaže, kako in zakaj komunizem ne more obstajati... Pri tem, ko Djilas napada komunistični sistem od zgoraj na navzgor, se ne ustavlja ob njegovih slučajnih slabih straneh. Komunizem se napadali na razne načine, toda vsi napadi so bili omejeni in delni in nobeden izmed njih ni bil dovolj vsestranski, da bi postavil temelje za resnično protikomunistično teorijo. Djilas pa je dal v roke nasprotnikom komunizma novo in smrtno orodje. Djilas si prizadeva dokazati, da mora biti komunistični sistem že sam po svoji naravi zlo... Djilasova glavna teza je, da so komunisti kratko in malo nov razred izkoriščevalcev in nič drugega, razred, katerega oblast nad ljudmi je najpopolnejša, kar jih poznamo v zgodovini. Novi razred je privedla na oblast potrošni način realizaciji socialističnih agrarnih dežel. Ta cilj je bil dosežen, toda sarvo ta. Ko je novi razred, nadaljuje Djilas, dosegel industrializacijo, ne more zdaj storiti ničesar več, kot da krepí svojo grobo silo in povečuje izžemanje ljudstva... Djilas trdi, da ta razred neha ustvarjati... Ko se bo novi razred umaknil z zgodovinskega pozornišča, do tega pa bo moral priti, bo zaradi njegovega umika manj obžalovanja kot kdajkoli prej zaradi umika katerega razreda... Djilas pravi, da ta novi razred ugonabja vse, izvzemši tisto, kar ustreza njegovim lastnim koristim, in s tem je samega sebe obsedel na polom in sramotni propad... Djilasova knjigkomunistični dokument, ki je bil kdajkoli napisan... Vpliv teza, rokopsa, te bombe z zapornim učinkom, katere eksplozijo je izzval Djilas, vpliv

»V ZDA bo v kratkem objavljena Djilasova knjiga, ki napoveduje konec komunizma.« (Piccolo). »Knjiga pomeni klasično razkrinkavanje komunističnega režima« (Kölnische Rundschau). »Djilas je napisal utrojočo knjigo o komunistični vladavini. Avtorjeva teza je, da so družbe, v katerih so na krmilu komunisti, vsevirši Sovjetsko zvezo kakor tudi Jugoslavijo, najpopolnejši despotizmi, ki jih je svet kdaj poznal. Djilasove ideje utegnejo imeti močan vpliv v samem komunističnem svetu. Pomen Djilasove knjige ne tiči le v silajni analizi, marveč tudi v tem, da je bila knjiga objavljena prav v tem trenutku.« (New York Times).

Seveda ni zaostajala tudi radijska postaja »Svobodna Evropa«, znana po svoji historiji. Pri tej priči je začela v svojih oddajah prenašati odlomke iz Djilasovega pamfleta.

Dejstvo, da polaga mednarodna reakcija dandanes svoje glavne upe v takšno klavno pojavo, kot je Djilas, je samo po sebi dovolj zgovorno. To, da se ta reakcija tako oklepa demoraliziranega in norega človeka in da tolikanj investira v njegovo göbelsovsko pisunstvo, pričá zgolj o tem, kako močna sta zdaj socializem in mednarodno delavsko gibanje.

Ko bi šlo samo za protikomunistični pamflet, bi vsa ta reč gotovo ne zaslužila kake posebne pozornosti. Njeno bistvo ni v ideoloških vprašanjih, marveč v določenih nazorih o mednarodnih odnosih.

Da ne bi bilo kakega nespozaruma, je treba jasno povedati tole: Nas Jugoslovane še malo ne

tega rokopsa na komunistični in nevtalni svet nemara ne bo nič manjši kot heroizem madžarskih borcev za svobodo. Ta knjiga bo nešteto komunistom, ki dvomijo, simpatizirjem in nevtalstrom sveto dokazala, da je bila madžarska stvar neogibna in da je moč gibanje, ki se skriva za njo, ko se enkrat začne, zaustaviti s surovo silo, nikoli pa dokončno zatreti — vse dokler ne bo vsa komunistična zgradba zravnana z zemljo» — piše Edward Cranshaw v članku v »Life«.

Ko je izšel ta članek, ki je bil znamenje za splošno gonjo, je začel delovati ogromni propagandni aparat. Zahodne časopisne agencije so prinašale obširne odlomke iz članka v »Life« in na široko reklamirale Djilasov pamflet »Novi razred«, pri čemer so v raznih variantah ponavljale oceno, ki jo je že prej objavil »Life«: da je Djilasov pamflet »najbolj uničujoč protikomunistični dokument, ki je bil kdajkoli napisan«.

»Milovan Djilas je izzval eksplozijo, ki bo bržčas pretresla komunistični svet,« se je glasilo senzacionalno poročilo ameriške agencije Associated Press. »Kaže, da je Djilasova knjiga eden najbolj uničujočih dokumentov za komunizem, tako jugoslovanskega kakor tudi sovjetskega tipa.«

»Ta knjiga je temprana bomba, katere učinek bo silno močan,« je pisala agencija France Presse v svojem poročilu iz New Yorka. »Djilas se trudi, da bi dokazal, da se komunistični sistem v svojem bistvu ne razlikuje od tiranije, kakršno je svet prej poznal. Še več, da je celo slabši od prejšnjih tiranij.«

In tako dalje — vse v istem slogu.

Vsa ta poročila agencij so dobila prostora na straneh zahodnega tiska, v nekaterih časnikih pa so jih objavili pod najbolj senzacionalnimi naslovi. V delu tega tiska in v oddajah nekaterih radijskih postaj so sledile obširne ocene Djilasovega pamfleta, v katerih mu pojejo največjo hvalo, obenem pa presojajo, kakšen velikanski učinek da bo imel na svetu. (!)

S tega gledišča vsa stvar zakres zasluži vso pozornost. Opraviti imamo z močno poučeno manifestacijo predobro znanega negativnega pojava — poskusa krsitve osnovnih oblik in pravil normalnega mednarodnega občeuvanja. Jugoslavija se je vselej dosledno borila proti sleherni takšni krsitvi in bi rada tudi ob tej priložnosti opozorila na posledice protidemokratskih izpadov v mednarodnih odnosih.

Nova propagandistična gonja proti Jugoslaviji in socializmu ni nikaka akademska stvar in tudi ne običajna propagandistična akcija, najmanj pa kaka ideološka razprava o prednostih oziroma pomanjkljivostih te ali one družbene ureditve. Gre za posem konkretno politično gonjo, sledijoč ciljem, ki so v popolnem nasprotju s koristmi mednarodnega sodelovanja.

Kar zadeva samega Djilasa, je znano, da je že zdavnaj zdrknil na protikomunistični in protiljudske pozicije in da se je najprej objektivno, potem pa tudi subjektivno vdnjal sovraženje naše dežele in postal-orodje tuje-ga vmešavanja v naše notranje zadeve, sredstvo, s katerim skušava v negativnem smislu vplivati na naše družbeno življenje in naš razvoj. Protikomunistični pamflet »Novi razred«, ki ga je jel Djilas pisati že pred nekaj leti, le še bolj potrjuje to dejstvo.

Docela jasno je, čemu so se nekateri krogi na Zahodu tolikanj potegovali za Djilasa in sprožili takšno hrupno propagando za njegove primitivne in pro-dikomunistične »teze«. Vendar pa ostane vprašanje: mar ti krogi še niso spoznali — čeprav so imeli doslej za to že dovolj priložnosti — kako gledajo jugoslovanski narodi na vmešavanje v notranje zadeve in kako odgovarjajo nanje?

Za nas v Jugoslaviji bo ta gonja pozitivna toliko, da bo vsakomur, ki doslej še ni verjel, postalo jasno, kakšna globoka sozlastna čustva in namere gojijo nekateri krogi na Zahodu, tako iz vrst reakcije, kakor žal tudi iz vrst nekaterih socialističnih gibanj, proti naši socialistični deželi in proti socializmu sploh. Narodi Jugoslavije niso dovoljili, da bi jih kdorkoli iz tujine oviral v razvoju, ki so si ga sami izbrali, in tega tudi nikoli ne bodo dopustili. Jugoslovanski narodi, dosledno privrženi načelu spoštovanja pravice slehernega naroda do njegovega svobodnega in notranjega razvoja, seveda ne bodo dovolili, da bi jim to pravico okrnjevali kakršnikoli tuji, potujčeni instrumenti vmešavanja v njihove notranje zadeve. O tem zares ni treba nikomur dvomiti!

ŠEST LET Z V. I. LENINOM

Spomin osebnega soferja Vladimira Iliča Lenina

In hodili pa nam niti zajček ni skočil čez pot. Niti sledov nismo videli nikjer. »Skoda, res skoda,« je večkrat potožil Lenin — če bi vsaj kaj oskubenega skočilo iz grma.«

Sopotnikom Vladimira Iliča je postalo nekam nerodno, ko da so oni krivi, da ni nobenega zajčka.

Lenin pa jih je tolažil: »Prava reč, ne bodite žalostni, kaj mislite, da mi je res toliko do zajcev? Morda bi giti ne streljal, če bi katerega srečal. Veseli me, da sem se malo sprehodil, nadihal čistega zraka. Zajci pa niso važni.«

Spominjam se, kako sem na pomlad 1920 odpeljal Vladimira Iliča v Zavidovo. Tam naju je čakal kakor običajno lovec Porošin.

Lov na divje peteline se je bližal koncu. K Porošinu sva prispela večer. Na lov naj bi odšli zarana, še v temi, da bi bili že na mestu, ko se zdaní. Do tja je bilo dobra dva kilometra hoje. Sedeli smo pri Porošinu, pili čaj in se pomenkovali, kam pojde kdo. Sklenili smo razdeliti se v dve skupini: eni pojdejo na ruševce, drugi na divje peteline.

»No, torej, kako ste se odločili?« je vprašal Vladimir Ilič.

»Mi pojdemo na ruševce,« so odgovorili eni.

»A vi, tovariš Gilj?« je vprašal Ilič mene.

»Jaz pojdem z vami na divje peteline, Vladimir Ilič.«

S. K. GILJ.
15

Cesto smo prispeli z avtomobilom v vrnila v Moskvo, kjer ga čaka važno posvetovanje.

Ze navsezgodaj sem imel avto pripravljen. Čakal sem Vladimira Iliča, pa ga ni bilo od nikoder. Ker sem vedel, da nikoli nikamor ne pride prepozno, se mi je zdela stvar sumljiva. Da si ni premisslil? Da ga ni morda minilo veselje do lova?

Tedaj pa je prišel Ilič v ustrojenem, s kožuhoovino podloženem jopiču, s smučmi in puško v rokah, zadovoljen in židane volje. Položil je smučí v avto in rekel smeje:

»No, danes pa podkurim zajcem!« Takoj pa se je popravil: »Hm, morda pa tam ne bo ne duha ne sluha o zajcih, kaj mislite?«

»Bodite brez skrbi, Vladimir Ilič,« sem odgovoril. »Najina vožnja ne bo zaman. Skoda samo, da zdaj ni poletje, kajti jezero je veliko, da mu ni videti konca. Divjih rac in rib je ondi na pretek, da jih lahko kar z rokami pobiraš.«

Pognal sem motor in odpeljala sva se. Peljala sva se skoz Firсанovko in Krjukove in kmalu sva zagledala jezero. Ustavil sem pri konjarnici pred nizkim poslopjem.

Po kratkem počitku smo odšli v gozd. Z lovom pa nismo imeli sreče. Hodili smo

Indijska obletnica

Dni se v vsej Indiji spominjajo stoletnice velikega indijskega upora, danes pa je minilo deset let, odkar so se v Bombaju združili britanski vojski umaknili z indijskega tla. V tistem trenutku se je končalo 350-letno gospostvo belih sahlov in začelo novo razdobje v zgodovini Indije. Ne le Indije, vse Azije.

Proglasitev indijske neodvisnosti je bila namreč poleg zmagovalne bitke za revolucije najvažnejši dogodek v Aziji po zmagi nad mednarodnim fašizmom. Od leta 1945 do 1947 so se sicer rodile tri nove in samostojne države: Vietnam, Indonezija in Filipini, vendar je dala šele proglasitev indijske neodvisnosti pravi poudarek azijskemu osvobodilnemu gibanju.

Prav takšen pomen je imela na arabskem Srednjem vzhodu tudi proglasitev egipčanske republike, oziroma osvoboditve egipčanske revolucije, ki je pripravila monarhijo in stari vladistični režim ter omogočila v Egiptu prve socialne reforme. V Indiji sicer o kakšni revoluciji, niti buržoazni, ni moč govoriti, vendar pa je proglasitev indijske samostojnosti popolnoma spreminila politično strukturo celega kontinenta.

Iz odvisnih držav, ki so dotle plevalle tako težko davke Londonu, Pakistan in Haagu, so se razvile samostojne države, v Aziji sami pa so nastali novi in silno privlačni gravitacijski centri.

Delhi, ki je bil v zgodovini premočnega mogulov, nato pa britanskih podkraljev, je postal glavno mesto nove in samostojne Indije; Batavia, ki je prej slovela kot prestolnica Nizozemske Vzhodne Indije, je postala glavna politično in gospodarsko središče indonezijske federacije; Barmun, ki je prej služil zgolj gospodarskim interesom Britancev v Spodnji Indiji, je postal središče svobodne in od nobenega bloka odvisne burmanske države.

Z osvoboditvijo Indije se je osvobodila cela skupina držav, ki so jih do leta 1935 Britanci še upravljali iz evropskega središča, New Delhija: Indija, Pakistan, Cejlon in Burma. Ta skupina držav šteje danes nad 500 milijonov ljudi. V naslednjih letih so si priborile samostojnost še države blivše francoske Indokine: Laos in Kambožija (Vietnam in Korejo v tem sestavku ne navajamo, ker imata še prav posebej razvojni), v nekaj dneh pa bo postala neodvisna tudi Malaja.

Tako bodo iz Azije kmalu izginili zadnji ostanki kolonij. Med temi sta dva najbolj kruti, še vedno najbolj strahovni, Irjan (Holandska Zahodna

Gvineja) pa gotovo najbolj viden dokaz nekdanje kolonialne dobe. Sicer pa so obdržale kolonialne velesile v pravi Aziji še le nekaj drobcev. Med temi je Singapur gotovo najvažnejši. Nekaj pozicij imajo Britanci tudi na jugu in vzhodu Arabskega polotoka, a tem so odmerile drugačno vlogo, kot pa so jo imele njene kolonije na jugu Azije.

Proglasitev indijske neodvisnosti je bila šele prvi korak, prva etapa v razvoju Indije. Že leta 1951 so v New Delhiju, kjer so nekdanji prirejali velike durbarje v čast britanskim podkraljem, proglasili indijsko republiko. To je bila takrat prva republika znotraj Britanske skupnosti.

Indija je sicer tudi kot republika ohranila tesne stike z Veliko Britanijo, vendar pa New Delhi ne priznava več britanske krome. To ni bila koncesija ekstremnim elementom, ki so zahtevali, naj Indija pretrga vse zveze z bivšo metropolo, a je bila premissljena in zrela poteza.

Vse dokler Britanska skupnost Indiji ne bo vsiljevala svojih rešitev, svojih pogledov, bo Indija lahko sodelovala v njej, je nedavno izjavil Nehru. Se več, Indija lahko znotraj te skupnosti britanskih in nebritanskih narodov uvede svoje koncepte. Morda ni pretirana trditve, da mora London v marsikaterih vprašanjih bolj upoštevati mnenje New Delhija kot pa narobe.

Precej zaslug za to ima prav Nehru. Ta veliki državnik in filozof namreč ni glasil zgolj Indije, marveč dosti več vse hindujske Azije in Afrike. Zato ima tudi Indija tako veliko moralno moč v teh deželah. To je edina velika država, ki je vodilo filozofij v duhu dosledne politike kolektivnosti. In v tem nadaljuje sedanja generacija hindujske tradicije. Zato seže njen glas tako daleč.

Vendar pa so se v deželi v zadnjih letih nagrmadili številni notranji problemi. Indija ima kot vsaka velika in mlada država tudi svoje začetne težave. Take težave so za nerazvito in tehnološko še tako zaostalo državo naravne. Naravne so potrebe indijskega prebivalstva po večji socialni zaščiti, boljših življenjskih pogojih. To pa je prej dober kot slab znak: le oblika norazne rasti in konzolidacije.

Sedanji prehod iz drugega petletnega, v drugo razdobje svojega načrtnega gospodarstva. Torej si na moč prizadeva, da bi šel njen gospodarski razvoj vrtič v njenim političnim uveljavljenjem. Vendar pa sloni njen ugled predvsem na političnih principih, ki jih brani doma in na tujem.

Francija Pasteurja in Francozi v Alžiru

Buenos Aires, 14. avg. (AFP). Vodja Alžirske fronte nacionalne osvoboditve Perhat Abas, ki je na obisku v Argentini, je izjavil, da ne more nihče napovedati, kako se bo končala vojna v Alžiru. Poudaril je, da mora biti neodvisnost Alžira trajna podlaga. »Od Argentine ne terjamo, naj obsodi Francojo, vendar pa menimo, da je slabo poučena o položaju. Francija je velika dežela s stoletno civilizacijo, mi pa bi radi opozorili, da Francija Pasteurja in Hugoja ni Francija, s kakršno imamo opraviti v Alžiru.«

Proračun OZN

New York, 14. avg. (USIS). Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je sestavljal osnutek proračuna OZN za prihodnje leto, ki določa izdatke v znesku 54,5 milijona dolarjev. Tako bodo za 4 milijone večji kot v letošnjem proračunu, to sicer zaradi izrednih stroškov (za mednarodno konferenco o morjih, ustanovitve studijev OZN za televizijo ter povečanje števila uslužbencev in zvišanje plač sedanjim uslužbencem).

Odgovor na berlinsko deklaracijo?

Združitev Nemčije in tudi gospodarski sporazumi spet v daljni perspektivi spričo nerealne politike bonnske vlade

Bonn, 14. avg. Včerajšnji govor Hruščeva v vzhodnem Berlinu ob zaključku obiska sovjetske delegacije v Vzhodni Nemčiji je vzbudil v Zahodni Nemčiji velik odmev. Čeprav vse tukajšnje stranke odklanjajo osnovne teze iz tega govora, vendar jih jemljejo na znanje kot dejstvo, ki v

Nemška državna zveza začetni korak k združitvi obeh delov dežele

Enotne težnje po opustitvi jedrskega orožja in evropski kolektivni varnosti — Pomen junijskega plenuma CK KPSZ in jugoslovansko-sovjetskega srečanja v Romuniji

Berlin, 13. avgusta. Sinoči je bila tu objavljena skupna izjava o razgovorih partijskih in vladnih delegacij ZSSR in Enotne socialistične partije in vlade DR Nemčije. V izjavi je poudarjeno, da so razgovori znova potrdili popolno enotnost gledišč obeh strani o mednarodnem položaju in posebej o položaju v Evropi. Obe strani sta ponovno izrazili trdno prepričanje, da je moč varnosti v Evropi doseči samo s skupnim prizadevanjem vseh dežel in s sistemom kolektivne varnosti, ki bi bile vanj vključene evropske dežele ne glede na družbeno ureditev.

Nadalje je v izjavi poudarjeno, da obe strani menita, da je vprašanje združitve obeh nemških dežel predvsem stvar samega nemškega naroda, realna pot do

tega cilja pa je v tem, da se ustanovi za začetek nemška državna zveza na podlagi sporazuma med obeh nemških deželama o najvažnejših splošno nacionalnih vprašanjih, ki se nanašajo na zagotovitev miru in varnosti Nemčije ter na odvrnitev nevarnosti atomske vojne.

V skupni izjavi je nadalje rečeno, da DR Nemčija meni, da je nujno potrebno predvsem pogoditi se z Zvezno republiko Nemčijo o splošni nemški politiki v naslednjih vprašanjih: 1. o preprečitvi kopičenja in proizvodnje atomskih bomb in vsakega drugega atomskega orožja na nemških tleh ter tudi o preprečitvi propagande atomske vojne; 2. o izstopu obeh nemških držav iz Atlantske oziroma Varšavske zveze, o ukinitvi splošne vojaške obveznosti in o medsebojni omejitvi števila čet; 3. o skupnem ali posebnem pozivu vsem velesilam, naj čimprej umaknejo svoje čete iz vse Nemčije.

Sporazum o teh vprašanjih med obeh deloma Nemčije bi bil podlaga nemške državne zveze. V izjavi je poudarjeno, da Sovjetska zveza podpira predloge Vzhodne Nemčije kot predloge, ki odpirajo realno pot k demokratični združitvi obeh delov Nemčije v korist mirne prihodnosti dežele in okrepitevi miru v Evropi. Sovjetska zveza prisloja velik pomen trdnim prijateljskim stikom z vsem nemškim narodom v korist splošnega miru v Evropi.

V poročilu je tudi rečeno, da izraza Enotna socialistična partija Nemčije popolno solidarnost svojega CK in članstva s sklepi junijskega plenuma CK KP SZ in poudarja, da bo pravočasno in odločno razkrinkanje protipartijske dejavnosti skupine Malenka-

va, Kaganoviča in Molotova zelo važno za še večjo utrditev linije, začrtane na 20. kongresu KP Sovjetske zveze.

Na koncu je poudarjeno, da obe partiji menita, da so bili razgovori jugoslovanske in sovjetske vladne in partijske delegacije 1. in 2. avgusta velik prispevek k okrepitevi enotnosti socialističnih dežel ter njihovih komunističnih in delavskih partij in vsega mednarodnega gibanja.

Sovjetska delegacija je danes odpotovala iz Berlina v Moskvo. Delegacija se je mudila na uradnem obisku v Vzhodni Nemčiji teden dni.

Zarota v Indoneziji

Džakarta, 14. avg. (AFP). Predstavnik indonezijske armade je danes izjavil, da so prišli na sled oboroženih zarot, katere cilj je bil »vrčeti državni režim in povzročiti nered«. Kakor je razvidno iz zaplenjenih dokumentov, so se zarotniki pripravljali, da bi ubili ali ugrabili vrsto državnih in vojaških funkcionarjev ter z bombami uničili nekatere naprave, ki so zelo važne za življenje dežele.

Zarotniki so si namenjavili prilaistiti orožje iz vojaških skladišč. Najprej bi začeli delovati v Džakarti in na Zahodni Javi. Pozneje naj bi se njihovo delovanje razširilo še na druge kraje. V načrtu so tudi imeli, da bi navezali stike z drugimi ilegalnimi organizacijami v deželi.

Ho Si Minh v Bolgariji

Sofija, 14. avg. (Radio Sofija). Predsednik Demokratične republike Vietnam Ho Si Minh je prispel v Bolgarijo na uradni obisk. Danes je obiskal predsednika prezidija Narodnega sobranja Georgija Damjanova.

Kriza vlade v Libanonu

Beirut, 14. avg. (AFP). Predsednik libanonske vlade Sami Solh je danes po seji izjavil, da je podal ostavko vlade in da bo jutri o tem pisмено obvestil predsednika republike Kamija Samuna. Pričakujejo, da bo predsednik Samun, ki bo jutri začel posvetovanja, zahteval od Samija Solha, naj sestavi novo vlado.

OMANSKI SPOR PRED OZN

ZAKAJ NE OBJAVIJO britanske in muskatske kopije sibske pogodbe?

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA)

London, 14. avg. Velika Britanija bo menda letos jeseni znova na zatočni klopi pred OZN. Razen tožbe, ki jo je naperil proti njej Makarios, je zdaj tudi Arabeska liga sklenila obtožiti jo napada na Oman. Časniki trdijo, da arabski tožbi tu ne prisojajo velikega pomena, češ da ni podlage za trditve, da so angleške čete zakriville agresijo in da tudi njihove intervencije na strani muskatskega sultana po mednarodnem pravu ni moč označiti za agresijo. Mnenje, da je Velika Britanija ravnala docela v skladu z mednarodnim pravom, sloni na prepričanju, da je bila njena moralna obveznost pomagati sultanu v njegovih »notranjih težavah«. To mnenje sloni tudi na prepričanju, da je muskatski sultan zakoniti vladar Omana, da je treba označiti oboroženo akcijo omanskih plemen za upor in kršitev tako imenovane »sibske pogodbe« med sultanom in plemenskimi poglavarji.

Ali je Oman neodvisen?

Glavna obdolžitev Arabske lige proti Veliki Britaniji je teza, da je Oman posebna, samostojna država in da pomeni zato oborožena akcija proti imamu agresijo proti neodvisnemu Omanu. Da pa je Oman samostojna država, ki jo je svoj čas priznal tudi sultan, je rečeno v kopiji »sibske pogodbe«, ki jo je te dni v Kairu objavil imamov osebni predstavnik. Foreign Office trdi, da je v Kairu objavljeno besedilo »falzificirano« in da ta pogodba pravzaprav ne določa nobene samostojnosti omanskega zaledja. Hkrati se je Foreign Office solidariziral s trditvijo muskatskega sultana, da »sibska pogodba« ne velja več, ker so jo imam in uporni šejki prekršili. K temu pripominjamo, da sultan trdi, da pogodba nikoli ni priznavala imama za poglavarja 18 šejkov, s katerimi je bila pogodba sklenjena.

Stavka tramvajskih uslužbencev v Lodzu

Varšava, 14. avg. (Radio Varšava). Tramvajski delavci v Lodzu so večeraj sklenili, da se bodo vrnili na delo. Na sestanku sindikalne organizacije so ti delavci priznali, da je bila prekinitev dela neupravičena. Že sinoči so začeli tramvajji spet voziti.

Kakor so časniki, ki izhajajo v Lodzu, poročali, so tramvajski delavci 12. avgusta prekinili delo, čeprav so jim pristojni upravni organi 10. avgusta zagotovili višje plače v okviru zvišanja plač delavcev v mestnih tramvajskih podjetjih po vsej državi. Samo za povečanje plač tramvajskih delavcev je država določila 50 milijonov zlotov

»Urejeni stiki«

Kakor vidimo, je postala »sibska pogodba«, za katero se pred nekaj dnevi sploh nihče ni vedel, zdaj nenadoma steber, okrog katerega se sučejo mednarodni pravni vidiki omanskega spora. Ta skrivnostni dokument je bil že podpisal leta 1920 med takratnim muskatskim sultanom in plemenskimi poglavarji iz Omana in sicer s posredovanjem Britancev. O njegovi vsebini je znano samo to, da ureja stike med sultanom in omanskimi plemeni. Kako so ti stiki »urejeni«, pa ni bilo znano, ker besedila pogodbe nikoli niso objavili. Sedanji imamov predstavnik v Kairu pa je zdaj objavil pogodbo, po kateri je sultan de facto priznal samostojnost plemen pod vrhovno oblastjo imama. Sultan in Angleži zanikajo avtentičnost te pogodbe, sami pa nočejo objaviti svojih kopij pogodbe, ki ju hranijo v Muskatu in Londonu. Takšno ravnanje zbuja seveda pri tukajšnjih opazovalcih dvome o

utemeljenosti sultanovih pretenzij na vrhovno oblast nad vsem Omanom.

Saudija baje nasprotuje vključitvi Omana v Arabsko ligo, češ da imam ni suveren vladar, marveč tuji vazal. Če to drži, bi morali ti podatki zdaj pokazati, da tudi Arabska liga tokrat ni priznala Omana za neodvisno državo. To pa bi pomenilo, da sloni njena sedanja utemeljenost obtožbe proti Veliki Britaniji izključno na političnih, ne pa na pravnih nagibih. OZN ne bo imela lahkega posla. Glavna razprava se bržčas ne bo razvijala na podlagi pravnih in stvarnih dejstev, marveč z vidika političnih simpatij in koristi.

K. Timotijević

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA
KREDITI ZA POMOČ TUJINI
Washington, 14. avg. (AFP). Senat je danes dokončno sprejel zakonski osnutek, ki določa osnovo kreditov na račun pomoči tujini, in sicer v znesku 3.367.083.000 dolarjev.

JAPONSKA
KMETIJSKI PRIDELEKI IZ ZDA
Tokio, 14. avg. (Reuters). Japonska bo tudi v prihodnjem finančnem letu odkupovala ameriške kmetijske presečke. Po sedanjih načrtih bo uvozila 280.000 ton pšenice, 80.000 ton ječmena in 100.000 ton surovega bombaža.

KITAJSKA
POPLAVE V SANTUNGU
Peking, 14. avg. (Radio Peking). V pokrajini Santung so velike reke, ki

so prestopile bregove, poplavlje prejšnji mesec dobra 2 milijona hektarov zemlje in je že zdaj pod vodo okrog 675.000 ha. Žetev na okrog 150.000 ha poplavljenih zemlji so rešili, v notranjosti dežele.

DEMobilizacija
Peking, 14. avg. (Nova Kitajska). — Od začetka aprila pa do zdaj so demobilizirali na Kitajskem 520.000 vojakov, ki so zdaj zaposleni v industrijskih podjetjih in v kmetijstvu. Pomagajo tudi pri razvijanju kulturne dejavnosti v notranjosti dežel.

ARETACIJE V ALŽIRU
Pariz, 14. avg. (Reuters). V Alžiru so aretirali 13 Alžircev, ki so jih osumili, da so v evropskem delu mesta podtaknili pekletske stroje. Med aretiranimi je tudi pet žensk.

»PISEJO, A NE VERJAMEM«

Mnogo listov - malo branja

Italijanski odvisni in še bolj odvisni — neodvisni tisk

s katoliškim »Quotidianom« in socialno-demokratsko »Giustizio«. (Pripovedujejo, kako se je zaradi tega čisto vtihotala v »Quotidiano« kaka komunistična vrstica, v »Unità« kakšna katoliška, v »Giustizio« pa zdaj ena, zdaj druga.)

Demokristjani so, kot kaže, zbrali okrog sebe Italijane, ki najmanj bero — ali pa imajo nemara preveč branja že v — molitvenikih; njihovo glasilo »Il Popolo« izhaja komaj v 60.000 izvodih dnevno. (Demokristjanski volivci je nad 12 milijonov, medtem ko je komunističnih 4.)

Socialisti tiskajo »Avanti« v 40.000 izvodih, »Giustizio«, glasilo njihovih odpadnikov, socialnih demokratov, pa si prizadeva, da bi dosegla vsaj 6000 izvodov na dan.

Republikanska »Voce Republicanca« prekaša socialne demokrate s 5000 izvodih (kar je pripisati »zgodovinskim« republikancem, ki so že od leta 1880, ko je Garibaldi prešel od republikancev k Savojskemu monarhistom, pa vse do leta 1946 navajeni, da najdejo republiko samo v časopisih).

peljski načelnik in »težak« milijarder, deli svojim volivcem brezplačno razen makaronov, toaletnega mila in levega čevlja tudi dnevnik »Roma« v 20.000 izvodih.

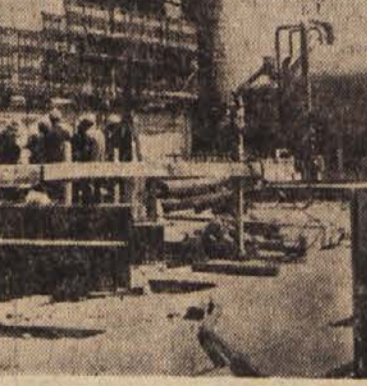
Potem je tu še neki strankarski časnik, ki se samozavestno skriva pod naslovom »veliki neodvisni list italijanskega naroda«. To je glasilo neofašistične stranke »Il Secolo«, ki pa ima kljub zvanečemu naslovu komaj 20.000 bralcev.

Izmed vseh teh časnikov igra v italijanskem političnem življenju največjo vlogo nek tujeitalijanski časnik, ki ga zelo malo prodajo, toda pazljivo berejo, ker je edini list, ki dikтира službeno vladno politiko v Italiji, čeprav izhaja v Vatikanu: »Osservatore Romano«.

Razen teh izhaja na polotoku še vrsta časnikov, tako »Quotidiano indipendente«, milanski »Corriere della sera« in torinska »La stampa«. To je kupil avtomobilski trust »Fiat«, ki najbolje plačuje svoje novinarje in ima najbolje organizirano mrežo dopisnikov. Ker vodstvo »Fiata« ni konservativno, marveč si prisvajata sodobna načela velikega ameriškega kapitala o »va-

Francosko atomsko središče Marcoule so pred kratkim privrkat pokazali domačim in tujim novinarjem.

Naša slika kaže atomski generator v gradnji

ruštvu« lastnikov nad delavci in nastajajo »delavske elite«, imajo ta časnik za bolj dovtetnega za nove ideje (kapitalistične seveda). Zaradi tega je konservativno krilo velikih industrijcev izkoristilo »neodvisnost« milanskega »Corriere della sera«, ga odkupilo in spremenilo ta list v največjo tradicijo v deželi v najbolj konservativnega pobornika klasičnih oblik družbenih in političnih odnosov v kapitalizmu.

Izmed ostalih neodvisnih dnevnikov je rimski »Il Tempo« s svojimi 100.000 izvodih odvisen od Konfederacije industrijcev, rimski »Il Messaggero« od notranjega ministrstva, bolognski »Il Resto del Carlino« od lokalnih industrijcev itd.

Zanimiva je zgodovina časnika »Il Giorno«, ki ga je izdajal znani italijanski francoski magnat Gino del Duca. Skrajna ni bilo jasno, čemu temu magnatu ta časnik, ki ga je izdajal z izgubo, potem pa se je stvar pojasnila, ko se je časnik že uveljavil in so bile pred vrati splošne politične volitve, je Del Duca časnik za lep denar prodal italijanskim demokristjanom.

Italijani najraje bero časnike, ki priobčujejo veliko slik, tako da ni treba veliko brati. Kako gledajo Italijani na časnike in koliko vplivajo nanje, pa nam pove tole: Če Italijana vprašate: »Ali si silil davgi nove senzacionalne govorce«, vam bo odgovoril: »Sem, ampak ne verjamem, saj so jih objavili — časopisi!«

Frane Barbieri

Novice

LETOS 12 TISOČ SPALNIC V NOVOGORIŠKI TOVARNI

Po sedemdesetmesečnem kolektivnem počitku so v ponedeljek zjutraj v največji jugoslovanski tovarni pohištva v Novi Gorici spet začeli delati. Med dopustom so obrate temeljito očistili ter opravili manjša popravila in vzdrževalna dela. Kolektiv dela v več izmenah, da bi lahko izpolnil številna naročila domačih in tujih tiskalnic. Letos bodo v novogoriški tovarni izdelali rekordno število 12 tisoč družinskih spalnic, kar je največ v sedmih letih njenega obstoja. Vsa proizvodnja je že vnaprej prodana. V kratkem bodo začeli asfaltirati dohodno pot k tovarni in okoliška cestišča, za kar bo kolektiv porabil približno 1,5 milijona dinarjev. M. D.

SAMOSTOJNA TEHNIČNA SKUPINA ZA PROJEKTIRANJE V KMETIJSTVU

Gospodarska poslovna zveza v Novi Gorici je osnovala samostojno tehnično skupino za projektiranje novih sadovnjakov, vinogradov in druga dela v kmetijstvu. Skupino sestavljajo inženir, geodet ter kmetijski tehnik. Doležljive so morale razne kmetijske organizacije zadevne načrte naročiti v Ljubljani oziroma pri raznih projektantih v Novi Gorici, ki pa so preobremenjeni z drugim delom in ne morejo hitro ustreči vsem naročnikom.

Skupina ima dovolj naročil ter izdeluje sedaj načrte za približno 230 hektarov novih sadovnjakov in vinogradov na Vipavskem, v Brdih in na Gorškem. Posebno skrb bo skupina posvečala razvojni površini ter izdelavi načrtov za nove plantažne sadovnjake in vinograde na večjih površinah, ki bi jih združili zasebni lastniki. Gre za tkz. proizvodne skupnosti oziroma nove oblike kooperacije med kmetovalci ter kmetijskimi združenji. M. D.

VELIKA IZBIRA ZA ABONENTE

V menzah in restavracijah na območju občine Celje se hrani dnevno več kot 1400 abonentov, in sicer od tega največ v Celju. Zanimivo je, da je prihrank na gostinske obrate v sredini mesta največji, vtem ko imajo nekateri obrati nekoliko izven se prone kapacitete. Največji promet je seve za kosilo. Takrat v posameznih lokalnih krogih da se sprejmejo prehodne goste. Gostišča so zaradi tega omejlila število abonentov. To velja predvsem za obrate v ožjem centru. K večerji prihaja le malo abonentov; v Ljudski restavraciji od 270 le 80, drugod pa še manj. Zastračen cen imajo abonentov v Celju veliko izbrano. Cene kosila so od 50 do 60 dinarjev (najvišje v hotelu Evropa), večerje pa od 50 do 66 dinarjev. Kakovost hrane in potrežba je sedaj precej boljša, kot je bila nekoli. Letos jeseni bo Gostinska zbornica pripravila za kuharice tistih obratov, kjer imajo abonentne, poseben tečaj za pripravljane raznih novih vrst jedi in o novih načinih pripravljanja hrane. K.

Radosten dogodek v tovarni »Tomos«

Prva dva »TAM 4500« v Kopru

Mariborska tovarna avtomobilov je poslala v uporabo prva dva štiri in pol tonska kamiona »TAM 4500« — Strokovnjaki in šoferji pravijo, da za naše ceste ni bolj primerne vozila — Prve serije težkih kamionov so namenjene industriji in transportnim podjetjem

Koper, 14. avgusta. — Ljudem, ki v koprskem »Tomosu« dan za dnem poslušajo motorje, brnenje in brenčanje, zlepa ne vzbudi krvi vsaka stvar, ki pribripi v njihovo tovarno. Tod je trušča dovolj, da bi si želel še hušjega. Ali večeraj dopoldne jim le ni bilo vseeno, ko sta v lepi vijugl privozila na tovarniško dvorišče dva nova, dva prva »Tama 4500«. Koga bi takšen dogodek ne spravil pokonci? Pa še ljudi, ki so neprestano sredi proizvodnje motorjev? Ves dopoldne sta bila oba nova, svetlo zlikana in pleskana tovarnjaka deležna vnetega zanimanja. Na mah sta za ves dopoldne spržila v tovarni same avtomobilske razgovore, sodbe in mnenja. Okoli njiju je bila posebno živa gneča šoferjev, na vso moč

Ob predaji novih tovarnjakov: zastopnik TAM izročajo zastopnikom TOMOS listine in dokumentacijo

Med številnimi sodbami o tem, kdo in kaj in kakšen je pravzaprav tale novi »Tam 4500«, pgovnovimo sodbo šefa tehnične kontrole TAM tov. inž. Franceta Rečerja. Po kontrolni in poskusni vožnji iz Maribora v Koper se mu je neznanako mudilo nazaj, zato nam je njegove ugodovitve pripovedoval Tamov zastopnik tov. Jaroš takole:

»To novo tovarno vozilo, ki ga je pravkar začela serijsko izdelovati Tovarna avtomobilov v Mariboru, se je že na prvi vožnji izkazalo nad vsako pričakovanje. Vozilo se na terenu dočim bolj obnese. Lahko rečemo, bolje, kot smo pričakovali. Stabilnost na cesti, med vožnjo pa na ovinkih in v serpentinah je imenitna. Izredno sposobnost je tovarnjak razvil tudi v strminah, ne da bi bilo treba pogosteje menjavati brzine, ki jih sicer vozilo premore petero. Na novi vožnji se kajpada nismo gnali z vso močjo. Največ do 75 km na uro. Toda že uvoženo vozilo bo lahko brzelo po naših cestah tudi s polnim tovorom vsaj do 85 km na uro, posebno še, ker ima popolnoma zanesljive zavore.

Tovarnjak lahko obtežimo s 4 in pol tonami tovora. Na prav dobrih cestah bi prenesel brez škode tudi, večjo obtežbo. Toda za dober del cest v naši državi bo za zdaj kar pravšna obtežba do največ štiri in pol tone. Tovarni keson je močno grajen in v prvih serijah bomo v tovarni izdelovali sploh samo tovarnjake s kesoni. Do 30 % sestavnih delov je domačega izdelka, ostalo pa v licen-

ci z znano avtomobilsko tovarno »Klockner-Humboldt-Deutz« iz Ulma. Eo načrtu bo tovarna TAM postopoma osvajala lastno proizvodnjo v čedalje večji meri. Prav tako pa tudi določa proizvodni načrt za kasneje izdelavo posebnih tovornih vozil, kot na priliko gasilske avtomobile ter tovarne avtomobile za različno komunalno uporabo (odvoz smeti, fekalij itd.). V načrtu pa so tudi tovarnjaki s kiperji, ki bodo v celoti domačega izdelka. In naposled: računati je treba tudi na izdelavo 38 do 40 sedežnih avtobusov, ki bodo imeli v celoti doma izdelane karoserije.

Prva tovarnjaka »TAM 4500« je mariborska tovarna avtomobilov poslala v Koper tovarni motorjev »Tomos«, kjer nujno potrebuje težja vozila za transport motornih koles na železniške postaje in potrošna središča. Skoraj pa se bodo začeli na naših cestah pojavljati čedalje pogosteje kamioni »TAM 4500«. Do konca letošnjega septembra bo šlo iz tovarne sto novih tovarnjakov. Do konca leta pa še nadaljnih 300. Prihodnje leto pa bo serijska proizvodnja dajala kajpada še večje število teh novih tovarnjakov. Pa še cena: 5.870.000 dinarjev za tovarnjak.

Enega izmed obeh prvih tovarnjakov, ki bosta poslej služila »Tomos«, je na prvi vožnji iz Maribora v Koper vozil zastopnik Tomosa tov. Ivan Kranjc. Med svojimi vtisi s te prve vožnje pravi:

»Rečem vam, vozilo, kakor da bi se bil usedel v osebni avtomobil. Takšen je bil moj prvi občutek na vožnji iz Maribora v Koper. Sicer pa sami pogledite v kabino. Lepše menda na tovarnjaku še niste videli in bi si je

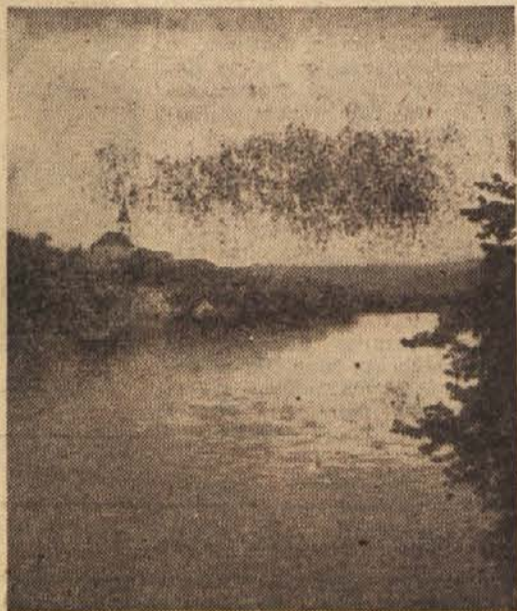
tudi ne mogli želeti. V takšni kabini je šofer zares lahko človek, ki se udobno počuti in ga upravljanje še zdaleč tolikanj ne utruja, kakor pri večini drugih velikih tovornjakih. Upravljanje je namreč priročno in prilagojeno najsoodnejši konstrukciji. Po moji sodbi je to tovarno vozilo najprimernejše za naše ceste, saj je izredno stabilno med vožnjo bodisi prazno ali polno tovora. Vzmetna konstrukcija ni pretrda, kar nenavado ustreza našim cestam, ker samo tako varujemo kovino in konstrukcijo vsega voza. Prav prikladno je tudi zračno hlajenje. Razveseljiva pa pogojska ekonomičnost. Na tej prvi vožnji sem na 100 km porabil okoli 16 litrov nafte. Kakšna razlika med starimi Tami, ki trošijo do 30 litrov bencina na 100 km!

Ko so zastopniki TAM izročili zastopnikom TOMOS oba nova tovarnjaka, so jim kajpada med vsem drugim želeli: dosti, dosti srečnih, izdatnih in dobrih voženj! Tomosovci pa jim seveda vračajo: dosti, dosti takšnih tovarnjakov!

Franč Gerželj

Mariborski obdravski motiv

Sprehod po Mariboru

Ne odlašaj na jutri...

Precej Mariborčanov je letos kupilo premož in drva za prihodnjo zimo že spomlad. Takrat so dobili tudi boljši premož, ki ga sedaj podjetje »Kurivo« nima za gospodinjstvo, ker vsega, kolikor ga prejme, proda za centralno kurjavo ter ustanovam in podjetjem, ki imajo prednost. Velika zaloga premož in drv v skladišču na Težnem in v Cankarjevi ulici je v zadnjem času uspavala mnoge gospodinjke, katerim se ne zdi potrebno, kupiti kuriva že sedaj na kredit. Tudi delovni kolektivci ne kažejo letos toliko zanimanja za kolektivni nakup kuriva kot prejšnja leta, ko ga je v najbolj mrzlih dneh primanjkovalo.

Ljudje, ki skrbijo za kurivo mariborskih potrošnikov, menijo, da ga pri normalnem mrazu v prihodnji zimi ne bo zmanjkalo. Teže bo zadovoljiti potrošnike z dostavo kuriva. Ko bodo prišli hladnejši dnevi, bi ga hoteli imeti nenkrat vsi tisti, ki sedaj odlašajo nakup. Za tako hitro dostavo pa ne bo dovolj vozil in ne delavcev. Torej ni dobro čakati na jesen!

ČEZ TRI TEDNE...

Pohorska vzpenjača je privabila na stotine ljudi, čeprav si jo lahko ogledajo samo s podnožja Pohorja ali, če so dovolj spretni, zlezajo nekoliko bliže, po hribu navzgor. Posebno mnogo ljudi je privabila v nedeljo, ki so že naredili majhen izlet do spodnje postaje. Bili so zadovoljni, da so si lahko vsaj ogledali veliko tehnično in prometno pridobitev Maribora, ko se peljali še niso mogli. Pri polizskni vožnji so strokovnjaki namreč ugotovili, da bo treba nekaj dopolniti. Ker bo treba dopolnitve izvršiti na najtežjih dostopnih krajih, bodo dela trajala približno tri tedne. Izletniki na Pohorje bodo morali počakati še do konca avgusta. Taka dopolnilna dela niso pri

Obisk presegel pričakovanja

Čeprav je v začetku sezone kazalo, da v gornjem Focuju letos ne bo obilo obiskov, je v drugi polovici meseca julija in avgusta obisk presegel vsa pričakovanja. Hotel »Orel« v Trenti ima letos 130 odstotkov gostov več kot lani. Z obiskom so zadovoljni tudi v hotelu »Golobare« v Bovcu, v gostišču »Mangart« v Loku pod Mangartom, medtem ko ima nekaj manj gostov hotel »Kranj« v Bovcu. Tudi drugi penzionisti obratni na tem področju so polno zasedeni. Trenutno je še nekaj praznih mest v hotelu »Krn« v Tolminu in v Gostinskem podjetju v Kobaridu, ki sta obrata za prehodne goste.

Tako velik obisk v dolni Trenti je pripisali dobri propagandi v predsezoni, kakor tudi penzionisti cenam, ki so pod povprečjem v republiškem merilu, malemu obmejnemu prometu ter že dokaj dobrih avtobusnim zvezam. Večina gostov je zadovoljna z oskrbo v posameznih gostiščih, pravijo le, da pristojni činitelji posvečajo premalo pozornosti razvedrili in zabavi gostov. Z ozirom na to, da je zanimanje za te kraje med turisti precejšnje, naravne pristojnim organom, da v bodoče gostinski obrati izboljšajo udobnost in notranjo ureditev obratov, da poskrbe za razvedrilo in zabavo gostov, da bi vrnil gostinstvu objekte, ki so mu bili odvzeti, da bi pravočasno vzpostavili avtobusne zveze, posebno s Trento in da že med sezono uredi edinstveno vzhodnokogorsko cesto na Mangart. Gostinska podjetja pa se ne smejo zadovoljiti z letošnjim obiskom, temveč morajo še bolj skrbeti za odpravo vseh pomanjkljivosti, ki so se letos v sezoni še pojavile. Le tako bodo vzbudile še večje zanimanje turistov za svoje kraje in tako koristili sebi in gospodarstvu nasploh.

Tekmovanje trgovinskih podjetij

Vljudnost, strezba, čistoča...

Po posebnem točkovnem sistemu tekmujejo od 1. avgusta do 1. oktobra letos vsa trgovska podjetja v celjskem okraju. Smoter tega tekmovanja je v tem, da bi trgovine še bolj spodbujali k uspešnejši vsakodnevi skrbi za potrošnika. Komisije po ob-

činah bodo ocenile po posebnem točkovnem sistemu vsako podjetje, in sicer v tehle »disciplinah«: vljudnost in strezba, čistoča, estetska podoba osebja, izbira blaga, zunanje lice trgovin (izložbena okna, napisi itd.), razporeditev blaga ter splošen vtis. Za vse to bo trgovina lahko zbrala največ 70 točk. Trgovska podjetja so za tekmovanje izvrščena po skupinah; živilska, mešana in specializirana.

Najboljše trgovine v občinah bodo ob koncu tekmovanja še v okrajnem merilu. Torej dovolj spodbude. F. K.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Ana Bartol, stara 76 let, doma iz Postojne, Anton Lovšin, star 69 let, doma iz Ribnice, Ronald Možek, star 22 let, (utonil je v reki), Rudolf Troha, star 67 let, doma iz Bele krajine, Valentin Malnar, Anton Kalster, star 68 let, doma iz Selca, Marija Skube, roj. Nahtigal, stara 58 let, doma iz vasi Desice pri Smihelu, Katarina Volk-Strojen, stara 71 let, doma iz Vinice, Vinko Kramarič, star 74 let, Jakob Kocjan, doma iz Sežane, Anton Mirnič, bo domače Zvašnikov Tone, star 68 let, doma iz vasi Velika Lipovec na Dolenjskem, Franciška Gorše, rojena Zagore, stara 57 let, doma iz Koperje na Dolenjskem, Jakob Bebar, star 93 let, doma iz Prezida in Uršula Verh, roj. Drobnič, stara 70 let, doma iz Zerovnice.

Razen naštetih so umrli v Elyju Janez Koščak, star 50 let, rojen v Ameriki, v Milwaukee Apolonija Brantnik, stara 81 let, doma iz vasi Rad. mirje pri Gornjem gradu, Simon Bergin, star 83 let, doma s Primorskega, Ant. Tesovnik, stara 53 let, doma iz okolice Ljubnega in Franciška Gregorič, rojena Mehle, stara 58 let; v Puebla Stefan Fatur in Alfonz Hočvar, v Auburnu Franc Svajgar, star 77 let, doma iz Sentpavla na Štajerskem, v Pittsburgu Janez Bukovinski, doma iz Spodnje Ribnice na Dolenjskem, v La Salle Janez Klodnič, star 71 let, v San Franciscu pa Pavlina Letnar (Majzel), doma iz Metlike.

PRI IZKOPAVANJU STARE NASELBINE V ORMOŽU

Svet pod arheološko lopatico

Ko pride človek na vrt bivše sodnje v Ormožu, zagleda velikanski kup odkopane zemlje in nič več. Potruditi se mora na vrh kupa in šele od tam se mu odpre nenavaden pogled. Vse prostor spodaj je prekopan z velikimi kvadratnimi jamami, iz katerih štrlijo posamezni otočki zemlje in kjer so razsejane čudne okrogle luknje. To je neki poseben svet, ki samo izkušenemu očesu odkrije predstavo o več tisoč let stari naselbini, katero od lani raziskuje arheološka skupina ptujskega muzeja pod vodstvom Bernarde Perčeve. Letos skupina izkopava na 73 metrov dolgem in 12 metrov širokem prostoru.

Na prvi pogled je delo te skupine nepoučenemu človeku nerazumljivo, če pa ostane dalj časa na najdbišču, začne dojemati zanimivi svet, ki se odkriva pod arheološko lopatico.

ZIVLJENJE, KI JE NEKOČ HIPOMA ZAMRLO

Ormož ni edina starolirska naselbina, ki so jo pri nas odkrili. Je pa edinstvena zato, ker so jo davni prebivalci zapustili nenadoma in nedotaknjeno. Ormoške naselbine niso oropala in porušila sovražno plemena. Ni pogorela. Tudi izpraznili je niso. Tu se je zgodila nekaj, kar tudi arheologi menda ne bodo mogli nikoli pojasniti. Tisto nekaj je prisililo naseljence, da so hipoma zapustili svoje kolibe in vzeli s seboj samo to, kar so lahko nosili in potlej se niso vrnili nikoli več. Ne oni, ne drugi.

In čas je storil svoje. Zapuščene kolibe so začele razpadati in zemeljske plasti so prekrile ognjišča, statve, ribiške mreže, posodo, orodje in vse druge predmete. Tako prihajajo sedaj na dan neokrnjeni dokazi o davni preteklosti, odkriva se življenje, ki je nekako pred tri tisoč leti v hipu zamrlo in ormoška naselbina je izredno važno poglavje v zgodovini obdobja, katerega imenujejo strokovnjaki kulturo žarnih grobišč.

OD OGNJIŠČA DO TLORISA STAROLIRSKE HIŠE

Ko je lani Bernarda Perčeva, kustos arheologije pri ptujskem muzeju, začela izkopavati v Ormožu, sama ni pričakovala tolikšnih presenečenj. Razen raznovrstne keramike, idolov neznanih božanstev, katere so tedaj čistili, vretenc za ribiške mreže in uteži za statve ter raznovrstnega orodja, so se prav na dnu črne plasti zemlje pojavili kamni ognjišč in sledovi, kjer so bili v ilovico vkopani kolib. Okrog ognjišč so odkopali velike posode za vodo, pekve, v katerih so tedaj prebivalci pekli hrano, ostanke kosti in drugo posodje in orodje, ki so ga pri ognjišču uporabljali. Iz vsega tega se je izbistrila zelo jasna slika, kakšno je bilo ognjišče. Kljub pričakovanju pa ni bilo mogoče ugotoviti tlorisa starolirske kolibe.

Letos so najdbe dokaj slične lanskim, le da so na črepinjah posod zasledili nove oblike ornamentike, ki so jo sli-

kali tedaj z nohti, ribjimi kostmi in kamenjem na glino. Izredno pomembno pa je odkritje tlorisa kolibe, katerega je moč ugotoviti po jamah v ilovici. Tloris je pokazal šele pred dnevi, Bernarda Perčeva meni, da je to odkritje doslej najpomembnejše, saj takega tlorisa še niso odkrili. Med drobnimi predmeti so izkopali nekaj dobro ohranjenih posod in bronasto sekuro.

Izkopavajo še naprej in vsak dan se pod arheološko lopatico pokaže kakšno novo presenečenje. Neki arheolog, ki je obiskal ormoško najdbišče, je dejal, da je to »zlata jama«...

Odkrili so nove najdbe. Zdaj je treba delati z lopatico, da bi predmete ne poškodovali. Arheologinja Bernarda Perčeva in restavrator Gojkovič previdno odkopavata vsako najmanjšo črepinjo.

»SMETIŠČE« POD TEMELJI NOVEGA STANOVANJSKEGA BLOKA

Ko so sredi Ormoža začeli kopati temelje za novo stanovanjsko poslopje, so našli na

črepinje in obvestili arheološko skupino. Zdaj so ta prostor na več krajih raziskali in ugotovili, da so tu po vsej verjetnosti odmetavali 'odslužene predmete in je bilo to neke vrste »smetišče« naselbine. Ta ugotovitev je za nadaljnja raziskovanja zelo važna, saj po njej sklepajo, do kod je segla naselbina. Kakor sem zvedel od Bernarde Perčeve, mislijo letos končati načrtno izkopavanje, prihodnje leto pa na več prajih preiskati zemljišče, da bi našli grobišče naselbine, ki mora biti nekje v bližini.

NATANČNO IN ODGOVORNO DELO

Potek izkopavanja je dokaj zapleten in zahteva od ljudi pri tem delu natančnost in vztrajnost. Kopljejo po kvadratih. Izkopanine s področja posameznega kvadrata zlagajo posebej z evidenčnim listkom. Pošem gredo predmeti k skupini žensk, ki jih operajo, posušijo in shranijo v označene vrečke. Razen tega vsako pomembnejšo najdbo fotografirajo tako, kot je odkopana ter vršejo v tloris

najdbišča lego najdenega predmeta. S tem pa delo še ni končano. Vsak predmet dobi številko in ga vpisemo v seznam najdb. Le tako bo kasneje lahko proučevati ormoško naselbino.

Skupina, ki izkopava v Ormožu, je letos večja. Razen Bernarde Perčeve, ki vodi celotno izkopavanje, so tu še arheolog, restavrator, risar, geodet in študentje arheologije, ki so tukaj na praksi. Vsi skupaj, tudi delavci, ki se ukvarjajo s kopianjem zemlje, delajo zelo požrtvovalno in odgovorno. Ni namreč šala v najhujši vročini kopati na soncu z vso pozornostjo, katero zahteva arheološko delo, saj nikoli ne veš, če ni v zemlji predmet izredne važnosti, ki ga s krampom lahko poškoduješ. Vsi se tega zavedajo. Izkopavanje in raziskovanje v Ormožu sta omogočila Okrajni ljudski odbor v Ptuj in ormoška občina. Po združitvi ptujskega okraja z mariborskim je pričakovati še nadaljnje razumevanje in pomoč arheološki skupini v Ormožu, ki opravlja za znanost izredno pomembno delo. J. P.

LEONASIM MLADIM BRALCEM

NOVOST!

»Modrijan v morskih globinah«

Bralcem naše mladinske strani smo pripravili presenečenje. Prihodnjic bomo na mladinski strani začeli objavljati slikanico »Modrijan v morskih globinah«, ki jo je napisal in narisal dijak Janez Pirnat. Povest nam pripoveduje o Modrijanu, ki je vse življenje študiral o skrivnostih morskih globin in si gradil podmornico po lastnih načrtih, da bi podmorske skrivnosti tudi videl na lastne oči. Njegov trud je bil poplačan. Posrečilo se mu je z najmodernejšimi pripravami prodreti na globoko morje, kljubovati vsem nevarnostim, boko morsko dno, katerih seveda ne smemo prej nič povedati, in o katerih seveda ne smemo prej nič povedati, in se končno srečno vrniti. Če se hočete pridružiti se Modrijanu vsaj kot gledalci, bi vas opozorili na izredno mnogo nevarnosti, ki jih bo moral prestati Modrijan. Zato naj tisti, ki imajo slabe živce, ostanejo doma. Vsi ostali, ki pa bodo vse tisto vzdržali, pa bodo videli čudovite dogodivščine. Torej prihodnjic na svidenje!

Vojan Arhar:

SPARTAK veliki revolucionar starega Rima

Položaj rimskih sužnjev nikakor ni bil rožnat. Pomehkuženi Rimljani, ki so se vse bolj izogibali dela, so prevladali vsa opravila na svoje sužnje. Kupovali so jih na javnih trgih ko živina za ceno od 4000 sestercev naprej (okrog 80.000 din). Nek bogat Claudius Isidorus je baje sam imel 4118 sužnjev. S sužnji, ki so jim nadevali tudi nazive draguljev, so zelo kruto ravnali. Za še tako nepomemben prestopok so jih bičali in celo usmrtili. Hranili so jih z najslabšimi jedmi, jih uklepal v verige in na najrazličnejše načine poniževali. Zato so teptani sužnji svoje gospodarje brezmejno sovražili. V Rimu je krožil pregovor: »Kolikor sužnjevo, toliko sovražnikov!«

Najhuje pa je bilo, da so začeli Rimljani najmočnejše sužnje uporabljati sebi v zabavo na ta način, da so se morali le-ti drug proti drugemu boriti v velikih cirkusih. V ta namen izvežbane sužnje so imenovali gladiatorje. Posebno znamenita je bila gladiatorska šola v Capui južno od Rima.

Kapušanski gladiatorji pa niso več hoteli prelivati svoje krvi za razvajene Rimljane. Sklenili so

leta 74 pred našim štetjem zarat, ki pa je bila odkrita. Sedemdesetim upornikom pa je vendarle uspelo pravočasno pobegniti in se, potem ko so zaplenili poln voz orožja, skriti na pobočjih ognjenika Vezuva. Na čelo upornikov pa so izvolili Spartaka iz Tracije, ki je bil po besedah sodobnika Plutarha bolj podoben izobraženemu Helenu kot pa gladiatorju in barbaru. Spartak je imel tedaj okoli trideset let in so mu njegovo izredno telesno moč zavidali vsi Rimljani, ki so ga poznali. Spartak je bil krepak po telesu in globok po razumu. Vsa ta svojstva in izredno razvit socialni čut so ga napravila za velikega voditelja.

Za upornike na Vezuvu se je kmalu razvedelo po vsem Apeninskem polotoku. Od vseh strani so prihajali sužnji, se pridruževali Spartaku in njih število je kmalu naraslo nad 60.000. Ko se je okoli Spartaka zbrala taka množica zatiranih ljudi, je Spartak sklenil sužnje prepeljati čez Alpe in jih v njihovi domovini Galiji razpustiti, tračanskim sužnjem pa omogočiti povratek v Tracijo. Tem načrtom pa so se uprli njegovi podpoveljniki.

Nesloga med voditelji sužnjev, ki niso hoteli izvrševati dobro premišljenih navodil, je bila končno za vse usodna. Medtem ko so se uporni sužnji obotavljali po Italiji, so Rimljani postavili za poveljnika močne vojske velikega bogataša in prosulega oderuha Marka Licinija Krasa, ki je uvedel v svojih legijah železno disciplino. Z novo preurejeno in izvežbano vojsko je krenil sedaj Kras nad Spartaka in ga obkolil leta 71 pred našim štetjem v južni Italiji. Rimske legije so šteje 90.000 bojevnikov; gladiatorjev in ostalih sužnjev pa je bilo le 57.000. Vnela se je strahovita bitka. Čeprav so se sužnji borili kot levi, jih je vendar premogla sovražnikova boljša opre-

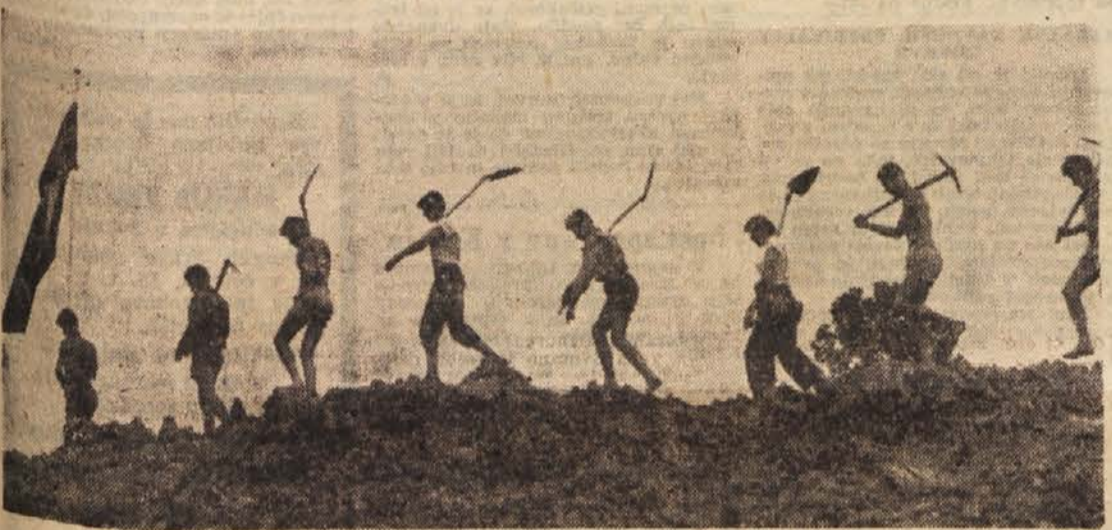
menost in številčna premoč. Padlo je ogromno število gladiatorjev in Rimljanov in sužnji so se začeli v neredu umikati. Le Spartak se je še boril s peščico svojih najzvestejših privrženec; toda tudi ti so težko ranjeni padli drug za drugim. Spartak je bil ranjen v levo stegno, a je na zemlji kleče še vedno vihtel svoj meč. Ko so sovražniki uvideli, da omahuje, so zavihтели kopja in z njimi predrli njegove junaške prsi. Spartak je omahnil in se ni več dvignil. Tako je padel in umrl eden največjih revolucionarjev, kar jih pozna človeška zgodovina.

Zmagoviti Rimljani pa so se strahovito maščevali. Čeprav so našli v Spartakovem taborišču 3000 živih rimskih ujetnikov, ki jih Spartak ni pustil pobiti, je

dal Kras pribiti na križ 6000 zajetih sužnjev ob vsej dolgi cesti iz Rima v Capuo. S tem je bil upor zaduščen, toda posledice niso izostale. Boječ se novega upora so rimski oblastniki položaj sužnjev vendarle v marsičem izboljšali posebno s tem, da so jim začeli dajati zemljo v zakup.

Spomin na velikega Spartaka pa je preplasil Rimljanom že dolgo tifa v kosteh. Rimske matere so še desetletja po uporu strašile porodne otroke z grozljavo: »Spartak prihaja!« Baje je tudi okrunil mogotec Kras prejel zasluženo plačilo. Ko se je bojeval proti Partom, so ga le-ti živce ujeli in mu vili v grlo stopljenega zlata, da je v grozljivih bolečinah izdihnil. Plemeniti Spartak pa je bil tedaj že več desetletij v grobu.

P I S M O

Dragi urednik!

Nekoga rabim, da bi mu povedala, kako lepo je tu v mladinski delovni brigadi »Janka Premrla-Vojka«. V gozdu nad Mačkovecem visi zastava in pod njo vre mlado življenje brigadirjev. Pesem, zdaj vriskajoča, zdaj otočna, spremlja zvok kitare, harmonike. Vzkliki in brigadirski pozdravi se čujejo povsod in

Nikola Drenovac: prevod Ana Rijavec
Pri zobozdravniku

Toži naša mala Darja, da jo zob boli, brž odide do zobarja, da to uredi.

Vsi bolniki tam sedijo, vsak je bled in top. Čisto nič ne govori, čakajo na vstop.

Tudi Darja s stoji mama tam se v kot umika, plašno gleda, vsa se trese, kakor trepetilica.

Videla je že ruvati iz zemlje drevo, in zdaj misli: z mojim zobkom ravno bo tako!

Mama, kajpada, tolaži: »Nič se mi ne boji! Pa če malo zaboli te, saj prešlo bo kaj!«

Toda, že je tu zdravnik, Darja čuje glas: »Na vrsti ste, mala Darja, prosim, čakam vas!«

Kaj je mogla, kaj hotela? Naj mu zdaj zbeži? Le pogum, to ni najhujša izmed vseh stvari.

Ze sedi v globokem stolu, jok v oči ji vre, a zdravnik se ji nasmeje: »No, gotovo je!«

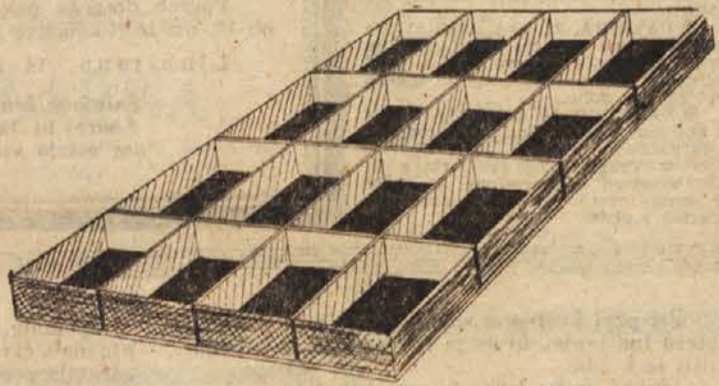
oznanjajo, da žive tod mladi, veseli in delovni ljudje. Igre, petje, delo in zabava, to je naše življenje. Tu smo vsi bratci in sestricice. Radi se imamo. Tudi časa

za pisanje mi ostane, zato Ti zdaj pošiljam v oceno svoje pisanje. Če Ti bo všeč, ga objavi. Z brigadirskim Zdravo Barbič Cilka

Razpredelba predalov

Priložena skica prikazuje, kako si sleherni predal lahko razpredelimo na poljubno število enakih ali različno velikih malih predalčkov. Predalčke je sestavljeno iz podolžnih in prečnih letvic, ki se zlagajo na mestih, kjer

števila zarez na vzdolžnih in prečnih letvicah. Le-te si posebej odmerimo na vzdolžnih in posebej na prečnih letvicah. Tako predalčke je kaj primerljeno, ker ga lahko pri čiščenju predala odstranimo.

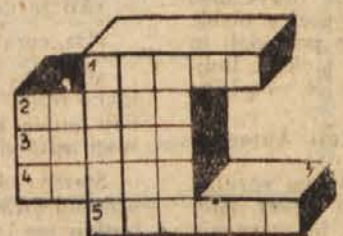
so zarez. Zareze morajo segati do sredine letvice, njihova širina pa se mora točno ujemati z debelino samih letvic. Velikost in število predalčkov zavisita od

Kdor koli se ukvarja z razdo sredine letvice, njihova širina predalčjem zadovoljen, kajti vsa belina samih letvic. Velikost in število predalčkov zavisita od mestu.

Ali poznate mednarodne vrednote?

1. Valutna enota v Jugoslaviji
2. " " v Švedski
3. " " v Salvadoru
4. " " v Švici
5. " " v Sovjet zvezi

Ako vse pravilno rešite, dobite navpično valutno enoto v ZDA.

Vam je znano, da...

imamo v Dalmaciji nič manj kot 300.000 ha gole skalne površine, ki bi jo bilo potrebno gozdit?

tehta kocka, katere rob meri 38 cm 1000 kg, to pa zato, ker ima zlato zelo visoko specifično težo.

najmočnejši elektronski mikroskop na svetu (v ZDA) poveča drobne predmete do 200.000 krat. Kako velika povečava je to, si lahko predstavimo na ta način, če pomislimo, da bi meril tako povečan hrošček dolg 1 mm potem kar 200 m v dolžino! Take mikroskopske uporabljajo znanstveniki seveda le za opazovanje raznih celic, virusov, molekul in drugih izredno majhnih stvari, ki se izmikajo navadnim mikroskopom.

Branko Semen: Prazna vaška šola

Pred šolo sonči lipa veje. Zamrlj v veži so glasovi zvonca. Koledar počasi šteje vroče dneve julijskega sonca.

Tabla dremlje. Samujejo klopi. Le miške so prav dobre volje, ker je stari maček zbral stvari in odpeljal se z rollerjem na morje.

Na plotu vrabci klepetajo: »Le kam so se otroci skrili? Kaj nas res poletje celo bodo v miru létati pustili?«

Pa se šolska vrata oglašé: »Počitnice so, veste, pa so na odmoru.«

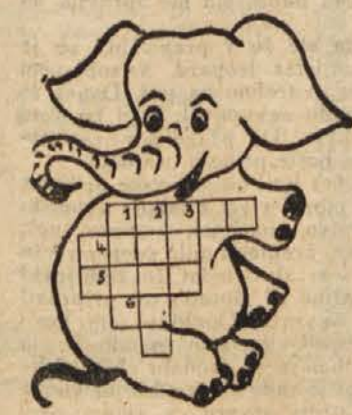
Nekateri so v planinah, ob jezerih, drugi pa se sončijo na morju.

Ko september pride prek poti s polnim košem doživetja na hodnikih spet prevé bo smeha, vrišča in klepeta.«

To so vrabci zdaj veseli. To so miške brez strahu. Mogoče stari maček bo utonil in kot sekira obležal na dnu.

Vročé dneve julijskega sonca počasi koledar obrača. Saj šele v jeseni se oglašé glasovi zvonca in napiše prva naloga domača

Križanka »Slonček«

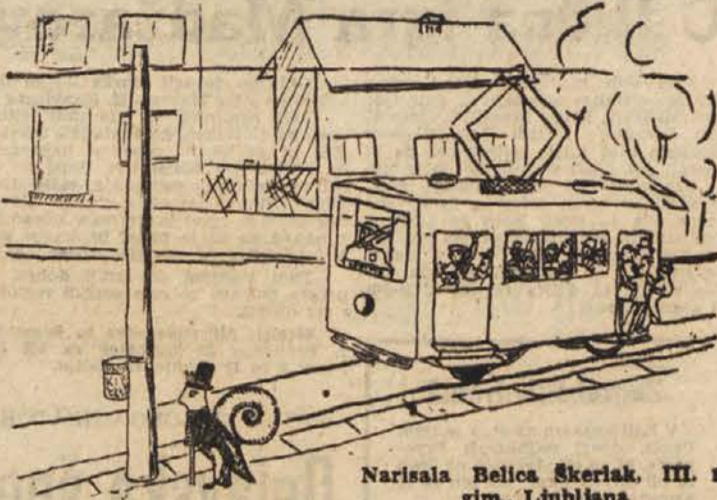

- Vodoravno
1. EVROPSKO GLAVNO MESTO
 4. HOTEL V LJUBLJANI
 5. ZABAVIŠNI PROSTOR
 6. NIKALNIČNA

- Navpično
1. VRSTA GORIVA
 2. PLAVAM POD VODO
 3. ČESKA PRITRDILNICA
 5. SMUCARSKI KLUB

Strukelj Jana, Stari trg 9, Ljubljana

LJUBLJANSKI TRAMVAJ

Narisala Belica Škeriak. III. r. gim., Ljubljana

HANZEK

Nekega dne je mama prinesla domov mladega liščka. Sprva je bil plašen in nezaupljiv. Kadar koli se je kletka odprla, se je stisnil v kot. Dali smo mu ime Hanzek. Najraje je jedel konopljo. Z zabavo ga je bilo gledati, kako je sklanjal glavico v posodico, drobil v kljunčku trdo lupino, da je letela na vse strani, in pojedel mehko sredico. Ko smo mu zamenjali posodico z vodo s stekleno banjico, je previdno stopal na rob in pil. Nekoč pa mu je spodrselo in — čof — je padel v vodo. Otepal se je vode s krili in si na uso moč prizadeval priti

bodi len zletel iz kletke. Ves zmujen in prestrašen, ker se je toliko zaletaval, se je vrnil v kletko. Še se mu je ponudila priložnost, da bi ušel. Skozi mala vrataca pri tleh mi je ušel na bližnje drevo. Odprla sem velika vrataca v kletki, ker sem bila prepričana, da ga ne bo več nazaj. Toda Hanzek, ki ni bil navajen tako velikega prostora, se je vrnil in zletel skozi odprta vrata v kletko. Celih pet let je pel in poizkušal samoto.

Nekega jutra pa sem ga našla ležečega na tleh, z glavico med krili in skrčenimi krmpeljci. Zelo smo se v petih letih navadili nanj. Pusto se mi zdi, ker ni več njegovega petja. Prazna kletka pa sameva na podstrešju in prepletajo jo tanke pajčevine.

Gaspari Helena, III. r. gimnazije, Ljubljana

iz nje. Ko se je rešil, se je najprej začudeno opazoval, potem pa veselo zapel.

Od takrat se ni nič več otepal tode, ampak se je prav z veseljem kopal. Ze zgodaj zjutraj, ko je sonce posijalo na njegovo kletko, je pričel peti. Pel je zelo lepo.

Poleg konoplje je rad jedel zeleni radiček. Ko smo nekoč pozabili zapreti vrata, je Hanzek ne

Poišči živali

1. Pridirjal je v sobo in uprašal: »Je še tu?«
2. Ponudil mu je med, vedoč, da ga bo že prihodnji dan kupil.
3. Učiteljica je rekla, da je lena in da ne bo nič z njo.
4. Lepe so zares, je priznal, toda plačati ne morem.
5. Levo, levo vozi, se je zadržal miličnik za njim.
6. Nak, urarji v današnjih časih niso nič kaj priča, je zlovoljno zamrmral.
7. Vsi smo molčali. Boris pa je zmedeno sklonil glavo.

ŠKOLJKA

Največje doslej znane školjke so našli nedaleč od avstralskih obal. Te školjke so dolge povprečno po en meter, največje med njimi pa tehtajo tudi dve sto kilogramov.

Urednikov koticék

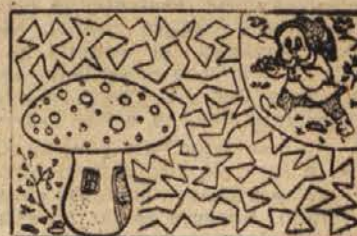
Dragi urednik! V Vašem listu se oglašam prvič. Pošiljam Ti spis »Ali nisi nič prinesel?« Ne vem pa ali je vreden objave. Lepe pozdrave Bevk Vesna, I. r. gimn., Studentovska ulica 1, Idrija

Draga Vesna! Najbrž ne boš mojega pisma vesela, ker ti moram sporočiti, da Tvojega prispevka ne morem objaviti. Najbrž mnogo bereš, pa si po kakšni povesti po spominu napisala »Ali nisi nič prinesel?« Ker pa slutim v Tvojem pisanju talent, bi želel, da mi pošlješ spet kmalu prispevek. Napiši pa kaj iz življenja, ki ga sama poznaš. In prav radoveden sem, kako se Ti bo to posrečilo! Lepo Te pozdravlja Tvoj urednik

SAKSOFON

Instrument saksofon je sestavljen del vsakega jazzovskega orkestra. Od kod pa to ime? Po izumitelju Sachsu, Francozu nemškega rodu, ki je živel v prejšnjem stoletju.

Potuj

DEŽEVNIK

Med živali, ki znesejo največ jajc, spada deževnik, ki jih znese tudi 85 milijonov na leto. Za njim le polenovka, ki odloži 4,5 milijona iker, nato pa pride ostriga s poldragim milijonom jajčec.

TROFEO

Zagreb, 13. do 18. avgusta 1957

S POMOČJO SODNIKA

V nadaljevanju mednarodnega vaterpolo turnirja »Trofeo d'Italia« so bile v drugem kolu odigrane tekme Madžarska — Italija 4:2 (1:1), Jugoslavija — Romunija 3:1 (1:0), medtem ko tekma med SZ in Nizozemsko ob času poročanja še traja. Tekmovanja so drugi dan privabila na stadion Naprijeda na Šalati 2500 gledalcev. Vreme je oblačno in vsak hlip pričakujemo naliv.

Madžarska je premagala Italijo 4:2 (1:1) v prvi tekmi spreda.

Madžarska: Jenei, Mayer, Hivesi, Markovics, Karpati, Varga, Kanzyza.

Italija: Cavazoni, Rubini, Marciani, Pucci, D'Achille, D'Altrui, Pedersoli.

Sodni jo je Jugoslovan dr. Kumer.

Strelci: Varga, Karpati, Hivesi in Markovics za Madžarsko ter Pucci 2 iz četverca za Italijo.

Naše poročilo moramo začeti z osebo, ki je največ pripomogla k nezaznutenemu porazu Italijanov. To je bil naš sodnik dr. Kumer, ki ni bil dorasel tekmi, ni si je s svojimi odločitvami, ki so bile največkrat na škodo Italijanov, ustvaril okrog bazena pravo živjalo spremljavo. Če ne bi bilo Kumerjevega slabega sodenja, bi Madžari le težje uklonili »Azurre«.

Le-ti so zaigrali še bolj kot večraj. Tako Madžari kot Italijani so zamenjali dva igralca. Madžari so postavili namesto Dömötrea in Sívosa

znana plavalca Karpattija in Varga. To pa ni bila ravno najboljša zamenjava. Madžarska igra je bila le senca večrajšnje. Seveda moramo poudariti, da so Italijani igrali izvrstno in da so jim njihovi nasprotniki zabilili štiri gole z igralcem več.

Prvikrat v Jugoslaviji

Kartašev je devetnajstletni Rus, vaterpolist iz Moskve. Obiskoval je tehniško srednjo šolo, nato pa se je odločil za vojaški stan. Za sedaj je še navaden vojak. Letos se je prvokrat vključil v državno reprezentanco.

»Kako se počutite pri nas?«

»Komaj smo prišli, še smo kot stari znanci in prijatelji.«

»Kdo je vaš vzornik?«

»Pjotr (pod tem imenom poznajo vsi igralci in tudi že Zagrebčani Mšvemieradze). Kadar imamo skupne priprave, skušam od njega čimveč pridobiti, kajtu drugabe sva daleč narazen, saj sem jaz v Moskvi, on pa v Gruziji. Zdeli bi se našli igrali bliskovito in jokavo strati, kot zna samo on.«

Vzvišeni mladenič, visok 184 cm, je zbudil tudi pozornost predsednika Mestnega ljudskega odbora Zagreba, Vlastislava Holjevca. Le-ti je v obdobju sovjetske reprezentance Sircov povedal, da je Kartašov vojak, v šali pa je nadaljeval takole:

»Slišal sem, da ste vi najmlajši Jugoslovanski general.«

»... bil,« ga je popravil Holjevca. »Nič nisi ujam, da bo fant tudi v vojski napredoval tako kot v vaterpolu.«

Kartašov se je nasmehnil in si verjetno želel, da bi se izpolnile besede Sircova. M. Z.

Najprej je Varga presenetil Cavazonija, potem ko je streljal s hrptom obrnjenim proti nemu. Pucci pa je hitro izenačil.

V drugem polčasu so začeli Madžari igrati z igralcem več. Tokrat se je izkazal izvrstni Cavazoni, ki je bil sploh najboljši igralec v bazenu, saj je ubranil vrsto zelo nevarnih strelcov iz neposredne bližine. Naposled se je Karpattju posrečilo doseči vodstvo za Madžarsko. Toda Pucci je spet kmalu izenačil, ponovno iz četverca. Sedaj je sodnik izključil Marcianija in Hivesi je povzval na 3:2. Minuto in pol pred koncem je sodnik izključil še Rubinija. Markovics je postavil končni rezultat s sebi značilnim strelom. V. SLAMBERGER, M. ZVOKELJ

POVRATEK NAŠIH ŠPORTNIKOV IZ MOSKVE

Vsi so zadovoljni

»Dve zlati medalji, tri srebrne, ena bronasta, dve peti in eno šesto mesto najbolj prečiščilov govore o uspehu. Zadovoljen sem z vsemi našimi reprezentanti, z njihovim trudom in disciplino na gostovanju v Moskvi. Prav tako sem zadovoljen tudi z izredno toplim sprejemom in organizacijo na teh velikih športnih igrah,« je dejal Artur Takač, član vodstva naše reprezentance, ki je sodeloval na nedavnih športnih prireditvah v Moskvi. Po 14 dneh bivanja v glavnem mestu SZ so se večeraj Jugoslovanski športniki

prerazgovorili na železniški postaji v Beogradu so vsi člani naše reprezentance ocenili, da je bila v Moskvi zaradi velike športna manifestacija, ki je po številu udeležencev, organizaciji in kvaliteti bila precej blizu olimpijskim igram.

»V Moskvi je bilo zbranih okrog 5000 tekmovalcev iz 49 držav,« je dejal Artur Takač po prihodu v Beograd.

»Naš uspeh na teh igrah je toliko večji, ker nas je zastopalo le 16 tekmovalcev, medtem ko so druge države poslale precej večje zastopstvo. Tako je na primer Madžarsko zastopalo v Moskvi 280 športnikov, Finsko pa 200.«

MARATON NAVDUŠIL PREBIVALCE MOSKVE

Mihalčić je bil zelo kratak pri opisovanju svojega velikega uspeha v maratonskem teku, ki je navdušil celo Moskvo: »Gledalci so nas zasuli s cvetjem. Prebivalci Moskve so najprej bodrili svoje tekmovalce, toda ko so videli, da so le-ti slabši, so bodrili nas. Po olimpijskih igrah v Melbournu je to moj največji uspeh, ter sem seveda zelo zadovoljen. Lahko rečem samo to, da pri nas ne nudimo dovolj pozornosti logorovanjem, treningu in pripravam sploh. V drugih državah je namreč ta pozornost veliko večja.«

Tudi Marjanovič je bil razpoložen za razgovor: »Ni desti majnilko pa bi

Brzojavke

● DUNAJ, 14. avg. (AFP). — Centralni komite mednarodne šahovske zveze je na svojem sestanku sprejel dnevni red kongresa zveze, ki bo od 18. do 22. avgusta na Dunaju. Na kongresu bodo med drugim določili kraj in čas prihodnjih šahovskih olimpiad.

● REKA, 14. avg. — Primorje je premagalo rokometalske finskega prvaka IFK 8:7 (3:0).

● NOVO MESTO, 14. avg. — Na mladinskem državnem prvenstvu v šahu so bili v XI. kolu doseženi take rezultati: Knežević — Karanjac 0:1, Messing — Rakić 1:0, Cvetočević — Vranešić remi, Grgić — Lalić 1:0, Markovski — Jotov remi, Trivunac — Parma remi, Počuča — Renić 0:1, Turk — Sunjić 0:1, Zivković — Dolar prek. — X. kolo: Rakić — Cvetočević 1:0, Po XI. kolu vodila Vranešić in Messing 8:5 pred Karanjcem 7:5.

● OSAKA, 14. avg. (UP). — Nostice srebrne olimpijske medalje v plavanju na 400 in 1500 m Japonec Jamanaka je postavil nov japonski rekord v plavanju na 400 m s časom 4:29,8, kar je tudi drugi najboljši rezultat vseh časov pred Karanjem Rose 4:27,6 na tej razdalji.

● CATANIA, 14. avg. (ANSA). Na mednarodnem turnirju v vaterpolu je zmagalo domače moštvo Jonica pred splitskim Jadranom zaradi boljše količnice v golih.

● PALERMO, 14. avg. (AP). Virtus iz Bologne je zmagal na mednarodnem košarkarskem turnirju pred Spartakom iz Prage, AZS iz Varšave in Almalibaroni iz Barcelone. V borbi za prvo mesto je Virtus premagal Spartak s 66:43.

Pri prvi kočji sem skočil s konja in poklical staro Indijanko, ki se je zrinila med palmovimi listi iz kolibe.

»Zakaj ljudje bežijo?« sem vprašal.

»Ne bežijo, senjor,« je odgovorila. »Dečka je pila coral.«

»Coral?«

»Da, v nogo ga je pila.«

Iz živalskega vrta sem poznal te kače. Prištevajo jih med najbolj strupene kače brazilskih pragozdov. Coral je dolga nekaj več kot pol metra, od glave do repa je podoben ravnemu svinčniku. Po vsem telesu je pokrit z rdečimi in črnimi kolobarčki. Glava je majhna, v gobcu pa ima ostre zobe, ki izločajo strup. Ugriz corala pomeni toliko kot gotovo smrt. Moderna medicina še ne pozna protistrupa, ki bi človeku rešil življenje.

»Deček bo umrl,« sem rekel.

»Vrač je pri njem,« je rekla starka. »Naglo je priteklo.«

Zanimalo me je. Slišal sem nekoč, da poznajo samo indijanski zdravilni zdravilo proti ugrizu corala. Privzelo sem konja k drevesu in stekel na konec vasi. Pred kolibo, ki je tičala med debelimi debli, se je drenjala množica otrok, moških in žensk. Začuden so me pogledali in mi s kazalci na ustih naročili, naj molčim. Indijanc, ki je stal pred menoj, se je zaupljivo nagnil k meni.

»Pomagalo bo,« je šepnil. »Stari Auracano nosi v torbi moč življenja.«

»Ali niste poklicali zdravnika?« sem vprašal.

»Beli zdravnik je daleč,« je rekel mož.

»V njegovi torbi ni zdravila, ki bi pomagalo dečku, Auracano je močnejši in modrejši.«

EVROPSKO TENIŠKO PRVENSTVO ZA MLAJŠE MLADINCE

Nepričakovan uspeh

Djukić evropski prvak, Jugoslavija pa druga

Na evropskem prvenstvu za mlajše mladince v tenisu so Jugoslovanski pionirji dosegli izreden uspeh. Djukić je bil prvi, Nemarnik drugi, Kovač pa tretji. V moštveni oceni je Jugoslavija dosegla drugo mesto.

Na evropskem prvenstvu za mlajše mladince nastopajo mladinci od 14 do 18 let. Jugoslovanci so letos prvokrat nastopili na tem prvenstvu. Prvenstvo je bilo v Duisburgu in so na njem razen Jugoslovanov nastopili še mladi tenisači Italije, Francije in Nemčije.

Največji uspeh je dosegel Djukić iz Novega Sada, ki je v kategoriji mladincev do 14 let osvojil naslov evropskega prvaka. V kategoriji mladincev do 15 let je bil Kovač tretji. Uspeh mladih Jugoslovanskih tenisačev je nepričakovan, dasiravno smo se v njihovi kakovosti prepričali že na državnem prvenstvu v Sobotici. Delo teniških šol je rodilo svo-

je sadove. Sedaj bo treba s temi mladimi tenisači še naprej marljivo in resno delati, da ne bi ostali na polovici poti in da bi čez nekaj let dobili pascep dobro moštvo za tekmovalanje v Davisovem pokalu.

Dve reprezentanci med seboj

Danes popoldne ob 17. uri se bo sta na stadionu »Ljubljane« v Šiški pomerili jugoslovanska nogometna reprezentanca gluhovalci in ljubljanska mladinska reprezentanca Jugoslovanska reprezentanca gluhovalci pripravila na olimpiado gluhovalni pripravi na koncu avgusta v Milanu. Ljubljanski mladinski reprezentanci bo konec tega tedna odpotovalo na Dunaj, kjer bo nastopila na mednarodnem mladinskem nogometnem turnirju.

Odlična igra Madžarov

Prvi dan mednarodnega turnirja »Trofeo d'Italia« so pokazali najboljšo igrano Madžari, ki so zanesljivo premagali Romunijo z 12:0 (9:0). Romuni skorajda niso imeli priložnosti, da bi dosegli pol. Tudi s strelci od daleč jim ni uspelo doseči niti šestnega gola. Madžari so igrali izvrstno in se jim pozna, da so imeli letos že številne mednarodne nastope. V prvem polčasu so bili izredno učinkoviti, v nadaljevanju pa so popustili, saj sta jim bila zmaga in dobra razlika v golih že zagotovljena.

Gole so dosegli Markovics in Dömötör po 3 ter Mayer 4 in Kanzyzak 2.

Zelo zanimiva je bila tudi tekma med SZ in Italijo. Zmagala je s 6:3 (4:2) SZ, ki pa se ni posebno naprezala, da bi dosegla boljši izid. Rusi so se očito štedili za prihodnje, težje dvojboje. Njihov najboljši strelac Mšvemieradze je igral pretežno v obrambi, v napad pa se je podal le, kadar napadali SZ predolgo niso dosegli gola.

Tudi Italijani so igrali dobro. V prvem polčasu so celo znižali rezultat z 0:3 na 2:3.

Strelci: Mšvemieradze in Semenov 2, Prokopov in Kartašov za SZ ter Pucci 2 in D'Achille za Italijo.

Zagrebski drobciž

V italijanskem moštvo je igral Pucci, drugi najhitrejši Evropejec, ki pa ob plavanju na žogo ni bil dovolj hiter, ter mu je jo Kurenoji obkraj zvel.

Na »Trofeo d'Italia« niso prisil radioreporterji radjskih postaj Rima, Moskve in Budimpešte.

Na večeršnjem sprejemu pri predsedniku MLO Zagreb Vječeslav Holjevca sta prisli ob navpadani uri samo dve reprezentanci: Nizozemska in Jugoslovanska ter sodnik in funkcionarji LEN.

Sovjetski tekmovalci so prišli na večeršnjem sprejemu ob 11.15 in so bili zelo razpoloženi ter zgovorni.

Aplavz je zadonel po dvoranah dvorca v Gornjem Gradu, ko je sedel za klavir vodja ruske reprezentance Sirkov. Zaigral je odlomek iz Čajkovskega »Kreuzerjevo sonato« in iz Lisztova »Drugo madžarsko rapsodijo.« S svojimi igranjem je navdušil predsednika LEN, ki je iz bližnje vaze vzela šopek cvetic in ga podarila izvrstnemu pianistu.

Prvi dan tekmovalanja je imela voda 23,5, večeraj pa 24,5 stopinj Celzija. Italijanski reprezentanti so se prvi dan pritoževali, da je voda zanje premrzla.

Na lestvici strelcev vodi madžarski branilec Mayer, le-ta je dosegel štiri zadetke. Po tri gole sta dosegla Markovics in Demeter, po dva pa Kanzyza, Mšvemieradze, Semjonov in Pucci.

Najmlajši sodnik na turnirju Rus Lumental, ki je star 32 let, in je hkrati tudi najmlajši mednarodni sodnik za vaterpolo.

Na sprejemu so Italijani odzornost svojega moštva nadomestili s številnimi funkcionarji, medtem ko so vodje madžarske reprezentance pojasnili, da so šli njihovi vaterpolisti na trening.

TEČAJI ZA ORGANIZATORJE DELAVSKIH ŠPORTNIH IGER

Delavska športna dejavnost

Delovni ljudje v mnogih hrvatskih mestih, v industrijskih središčih BiH in Slovenije se že dalj časa krepke s športnimi igrami. Ta delavska športna dejavnost se je v kratkem tako razširila, da je zmanjkalo igrišč, opreme in odbornikov. Ozko grlo za nadaljnje širjenje »športa vsakomur« je pre-

mažno število sodnikov in organizatorjev iger ter turnirjev. Zato je bil v Vignju na Peljesku prireditelj tečaj za organizatorje delavskih športnih iger. Kar je prvi tečaj uspel, pripravljajo že drugega.

Takšni tečaji so pri nas redkost. V Vignju je bilo 73 tečajnikov iz različnih hrvatskih in bosanskih mest. Zaradi velikega števila tečajnikov so razdelili delo na štiri skupine. Obdelali so 12 glavnih panog delavskih športnih iger. Pri tem so uporabili igrišča v Vignju in sosedni Korčuli. Razen praktičnega dela so se tečajniki spoprijeli v številnih športnih panogah s športniki ladjedelnice v Korčuli in člani društva za telesno vzgojo »Partizan« iz Zrnova.

Za drugi tečaj v Vignju je pripravljeno 120 odbornikov delavske športne dejavnosti, saj je za 50.000 udeležencev delavskih športnih iger na Hrvaškem potrebnih nekaj sto organizatorjev. Pozneje bodo organizirali še tečaje in posvetovanja v drugih mestih. Kajti čim več bo dobrih in strokovno sposobnih organizatorjev, tem bolj bodo privedite uspele, nastopajoči pa zadovoljni. H. M.

DRŽAVNO MLADINSKO SAHOVSKO PRVENSTVO

Vranešić ima točko prednosti

Na državnem mladinskem šahovskem prvenstvu v Novem mestu so danes nadaljevali prekinjene partije iz XI. kola, popoldne pa je bilo na sporedu XII. kolo. Partija Zivković — Dolar je bila ponovno prekinjena, toda zdaj je Dolar pred sigurno zmago. Danesnje XII. kolo pa je bilo zelo zanimivo. V središču pozornosti številnih gledalcev je bila partija vodčih na tabeli, Vranešić in Messing. Vranešić je zaigral zelo dobro in že v 12. potezi prisilil nasprotnika, da podpisuje predajo. Do ure poročanja je Karanjac premagal Dolarja, Sunjić Počučo in Trivunac Renića. Ostale partije še niso končane.

Stanje na tabeli je naslednje: Vranešić 9,5, Messing, Karanjac 8,5, Trivunac 7,5, Grgić 7 (1), Zivković 6,5 (2), Parma 6,5 (1) itd.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V PLAGANJU

Kotarjeva premagala Pelanovo

Danes popoldne je bil v Trbovljah finalni del drugega dneva prvenstva LRS v plavanju. V vseh disciplinah so bili doseženi odlični rezultati. Najboljši je bil Kocmur (Triglavi) v plavanju 100 m prosto z rezultatom 1:09,0. To je nov slovenski rekord. V štafeti pa je Kocmur preplaval isto progo v času 39,7. Za največje presenečenje pa je poskrbela Kotarjeva iz Trbovlji, ki je premagala Pelanovo na 100 m hrbtno. Najboljša borba dneva pa je bila v plavanju 4x100 m mešano za moške med »Ljubljano« in Triglavom, kjer je Kocmur (T) šele v zadnjih metrih priboril zmago Triglavu.

Rezultati: 100 m prosto — moški: Kocmur (T) 1:09,0 (nov slovenski rekord), Košnik (T) 1:01,8, Drofenik (B) 1:03,2; 200 m prsno — ženske: Tominec (L) 3:11,4, Vukič (T) 3:16,0, Breskvar (C) 3:18,0; 200 m prsno — moški: Pelec (L) 2:49,3; 100 m hrbtno — ženske: Kotar (R) 1:28,5; štafeta 4x100 m mešano: moški: Triglav 5:09,0, »Ljubljana« isti čas; 4x100 m prosto — ženske: Triglav 5:34,1.

Stanje po točkah: Triglav 161 točk, »Ljubljana« 84, Prešeren 28, Kamnik in Celuloza 21, Rudar 20, Ilirija 12 in Branik 5.

»Rožna dolina« državni prvak v balinanju

Minulo nedeljo je bilo v Sežani državno prvenstvo v balinanju četvork. Zmagalo je moštvo »Rožna dolina« (Furlani, Jakše, Loboda, Markič) pred 1stro iz Poreča, Jedinstvom iz Labina in Beničem iz Reke.

Pot V ELDORADO

IZ POTOPISNE SKICIRKE AMERISKEGA SLOVENCA

Možje so se zgnutili nazaj v sobo. Posedli so za mizo in se vnovič objeli okrog ramen. Spet je zabrenkala kitara, zamolkla, otožna popevka je zrinila v pozabo pretep in izgubljene pezoze. Taba je izginila z mize.

»No, zdaj si videl vse,« je rekel prijatelj. »Tak je naš gauchó.«

»Kaj bodo zdaj počeli?«

»Nekaj časa bodo še prepevali in pili,« se je nasmehnil, »potem se bodo začeli spominjati starih časov. Pili bodo in jokali, se opijanili in obljubili drug drugemu tovarštvo do groba. Pojdi, čas je, da greva spat.«

Stopil sem da s njim v hišo. Ko sem legel in odprl okno pri vzhlevju, so prileli izza druge strani hiše jokajoči glasovi. Nisem mogel zaspati. Javkanje ni utihnilo do ranega jutra. Sele ko se je nebo zasvetlikalo, so zamotavili na peščenem dvorišču koraki ob zvenčaju ostrog rezgetanju konj in nekaj hripavih klicih.

Nato so zatopotala konjska kopita. Dvorišče se je spraznilo. Iz daljave so odmevali klici, rezgetanje konj in mukanje goveda. Nato je vse utihnilo. Jutranja zarja je našla estancijo tiho in spokojno.

DRAGO VRESNIK

Druga skrivnost Indijancev

Spal sem do poldneva. Sele sonce, ki mi je posijalo naravnost v oči, in gospodarica estancije, ki me je prišla buditi, sta me spravila na noge.

»Mislija sem, da ste že v pragozdu,« se je pošalila. »Spite kot star leopard. V sobi sem vam pripravila vse potrebno za pot. Danes se odpeljem v El Dorado nakupovat, jutri pa vam je na razpolago avto. Do pragozdov vas popeljem sama, če mi boste prinesli orhideje.«

Vstal sem in se brž lotil svoje lovške prtljage. Precej stvari sem moral vleči s seboj: nylonski plašč, puško, strelivo, macheto, kompas, nož, olje proti komarjem, žveplovo milo proti mrčesu in hrano. Naglo sem si ogledal še zemljevid naselbine in pokrajine El Dorado ter pripravil obleko in visoke škornje. Opoldne sem kosil pri prijatelju, popoldne pa sem se odločil, da bom pogledal po obmejnem predelu elderadske okolice. Prijatelj mi je rade volje odstopil konja. Odjezdil sem proti severu, v smeri pragozdov. Med potjo sem si ogledoval estancije, kolibe iz rastlinja in blata, ki so tu in tam želele v zavetju zelenih otokov, vmes pa sem srečeval redke gauche in Indijance.

Pozno popoldne sem prijezdil v gozd, ki je bil že močno izsekán in je kazal znake naseljenosti. Puelbos sem našel v položni kotanji, ki jo je na robu zaraščalo gosto grmičje. Pogled sem konja po ozki pešpoti proti majhnim kolibam. Sredi strmine me je zaustavil glasen vrišč. Nekaj ljudi je švignilo med kočami proti koncu vasi. Podžgal sem konja z ostrogami, da bi videl, kaj pomeni nenadni preplah, ki je zajel vas.

Spomnil sem se Indijancev, ki so iz krave pregnali črve. Ali je torej res, da poznajo tudi zdravilo proti coralu? Stal sem za hrptom množice, radoveden, kakšen bo izid boja, ki ga je ta trenutek bil indijanski vrač. Vaščani so molče čakali, nihče ni spregovoril besede. Čez pol ure se je palmovo listje na vhodu v kolibo zganilo. Star, sključen Indijanc se je pojavil na pragu. Pogledal je ljudi, namignil ženski, ki je stala najbliže, in se prerinil skozi množico, ne da bi komu privoščil besede. Pod pazduho je stiskal usnjeno torbico, prevezano s pisanimi pentljami. Ko me je zagledal, se je ustavljal in se nasmehnil. Vaščani, ženske in otroci so zagнали silovit vrišč in stekli na vse strani.

»Ali ste dečka rešili?« sem vprašal vrača.

»Rešile so ga moči narave,« je odgovoril.

Gledal sem moža, njegove kalne oči, sključeno postavo in sive, srebrenkaste lase. Prevzelo me je spoštovanje. Iz tega človeka, ki se je gotovo nagibal v stoto leto, je dihala neka tajinstvena moč, ponos in samozavest.

»Ali je dečka res pil coral?«

»Da, coral. Ugriznil ga je v desno nogo.«

»Čudno,« sem rekel nasmehoma, »da ste ga lahko rešili. Vsi ljudje umrejo, če jih piči coral. Beli možje, ki se učijo na visokih solah, ne poznajo zdravila proti coralu.«

Starac se je zvito nasmehnil in preložil usnjeno torbico pod drugo pazduho. Nekaj trenutkov me je izzivalno motril, nato je odmahnil »desnica«

POHORSKI DOM VABI

Na pobočju hoškega Pohorja, na krasni legi, med smrekovimi gozdovi, na višini 1030 m stoji

POHORSKI DOM »MILOŠ ZIDANŠEK«

Turisti, smučarji, bolniki, vsi, ki so že kdaj obiskali naš dom, so bili enakega mnenja: »Vtisi o prijetnem bivanju, o občutku domačnosti, o prelepem razgledu na Dravsko polje so nepozabni!«

Torej za vsakega nekaj: za bolnike zdravje, za turiste izlet, za smučarje lepi smučarski tereni, za delovnega človeka prijeten odih.

Cena v sezoni od 550 do 700 din, izven sezone od 450 do 600 din.

Zveze: avtobus Maribor-Pohorje in pohorska vzpenjača. Penzioni! - Skupine imajo popust!

DNEVNE NOVICE

OBVESTILO UPRAVE ELEKTRICNE CESTNE ŽELEZNICE V LJUBLJANI

Zaradi gradnje ceste v Gorupovi ulici obveščamo potnike na relaciji Rudnik in Vič za smer Ajdovščina, da nastopijo na Askerčevi cesti pri srednji tehniški šoli ter vstopajo na križišču Gradisce-Rimska cesta.

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

Za najne obiske na bolniškem domu od 20. do 7. ure zjutraj, ob nedeljah in praznikih ves dan.

Zdravstveni dom Center: Dr. Tabor Ludvik, tel. 22-887, Koperjska 8. V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 30-200.

Zdravstveni dom občine Ljubljana-Bežigrad: Dr. Suhač Marko, telefon št. 23-370.

Zdravstveni dom Ljubljana-Siška: Dr. Lampret Slavko, tel. 22-831, 22-81, Cernetova ulica 31.

Zdravstveni dom Ljubljana-Viž: Dr. Jež Janez od 10. avg. do 16. avg. Prešernova 36/IV, telefon 39-740. V primeru odsotnosti zdravnika klicati št. 23-819. - Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Rimska cesta 31, tel. 21-797.

Zdravstveni dom Rudnik: Dr. Krejčič Fedor, Privoz 18, telefon 39-747, v odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

ZAHVALA Vsem, ki so spremenili na njegovi zadnji poti našega dobrega nepozabnega moža ANTONA ŽARNA se najlepše zahvalujemo. Posebno zahvalo pa izrekamo upravi rudnika Trbovlje-Hrastnik, sindikalni podružnici rudarsko-metalurških delavcev Trbovlje, osnovni organizaciji ZKS obrata Trbovlje, Zvezi borcev, SZDL, SD »Svoboda«, darovalcem vencev in cvetja, govornikom za tolažilne besede ter »Delavski godbi« in pevskemu zboru »Zarja« za ganljive žalostinke. Trbovlje, dne 12. avgusta 1957. Zalujoči: žena Marija ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA Ob nenadomestljivi izgubi naše zlate mame, stare mame, sestre in tašče EME FISTER vdove bivšega mesarja in gostilničarja je bila pokojnici izkazana tolika pozornost, nam pa nudena vsestranska pomoč in tolažba; da nam ni mogoče izreči zahvale vsakemu posebej, zato se po tej poti najiskrejeje zahvalujemo vsem, ki so pokojnici poklonili cvetje in jo spremenili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo kolektivom »Technoimpex«, Slovenija-sadje, Upravi za dohodke Občljidskega odbora Ljubljana-Siška, Upravi »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika«, stanovalcem hiše Prijateljstva 1 in 1a, kakor tudi vsem, ki so se udeležili pogreba in se nas kakorkoli spomnili v najtežjih trenutkih. Vsem in vsakemu naša najiskrejša zahvala! Ljubljana, dne 14. avgusta 1957. Zalujoči otroci z družinami

Zdravstveni dom Moste

Dr. Stamač Milena, Ljubljana, Grabovičeva ulica 18, tel. št. 30-738 v dne 15. in 16. avgusta.

Preko dneva vrše obiske na domovih vsi zdravniki Zdravstvenega doma.

GOSPODINJE! PRIJETNO PRESENEČENJE

ISOL ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

PREDAVANJA

Cebelarke družine pod Krimom in ljubljanska družina prirede 18. avgusta t. l. prvi čebelarški tabor v prostorih gostilne Susman in Strahomeru. Dopoldan ob 10 dve zanimivi čebelarški predavanja, popoldne po 14. uri vrtna veselica, združena s tekmovanjem, srečolovom in plesom. Igrala bo priznana godba. Dobra jedila in pijača po zmernih cenah. Vstopnine ni. Avtobusna zveza s Krekovega trga ob 8, 9.30, 14.30, 18, 17 in povratek po potrebi.

Dobro svet: Če želite odlično mastno kremo, potem zahtevajte samo »UL-TRAGIN« - šport kremo. Dobiti jo v vseh parfumerijah.

»FLEX« slovi za čiščenje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vseh trgovinah, ki prodajajo milo. Pazil na znamko »FLEX«.

Virija Ljubljana. Image of a woman holding a plate of food.

Opozorilo sadjarjem!

Opozarjamo sadjarje Slovenije, da nemudoma poškrbijo sadno drevje proti jabolčnemu zavijaču. Omenjeni škodljivec se je v letošnjem letu pojavil v zelo veliki množini.

Za škropljenje zgodnjih sort uporabljajte eno izmed naslednjih nestrupenih sredstev: 1% Tekočil Pantakan, 0,2% Gesarol, 50, 0,5% Diditil ali 0,15 do 0,20% Tekočil Lindan.

Za škropljenje poznih sort poleg navedenih preparatov pa lahko uporabljate še 0,4% Svinčeni arzenat ali Fosferno 20 v 0,05-0,07% koncentraciji (to je 0,5-0,7 deli na 100 litrov vode). Da ob enem varujete tudi sadje pred glivičnimi boleznimi pripravljene brozge primenjajte še 0,25% Dithan ali Litotan (to je 25 deli na 100 litrov brozge). Kmetijski inštitut Slovenije

Ob smrti našega dragega tovariša Vidvoja Čilarića iz Velike Reke, ki je tragično preminil 10. avgusta letos, izrekajo sožalje njegovi družini tovariši Nikola Djordjević, Petar Arsenovič, Dragoljub Djordjević in Vlado Milinkovič, šoferji in strojniki vojne pošte 8280/7, Olovo.

Sindikalna podružnica Vodne skupnosti za melioracijo ljubljanskega barja sporoča, da je dne 14. avgusta 1957 umrl ing. STANE LAPAJNE direktor Vestnega člana in dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu. Ljubljana, dne 14. avgusta 1957.

OSEBNI AVTOMOBIL »OPEL-RECORD« POPOLNOMA NOV - NAPRODAJ »AUTOREMONT«, Zagreb-Dubrava TEL.: 27-853, 47-808 921

RADIO LJUBLJANA

Spored za četrtek, dne 15. avg. 1957

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasbeni spored) - vmes od 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - vmes ob 7.30-7.40 Mladim poslušalcem o počitnicah - 8.05 Naš amaterski zbori pojo - 8.35 Danilo Bučar: Belokranjske pisnice - 9.00 Utrinki iz literature - Ob smrti pesnika Ivana Zornana - 9.20 Za vsakogar nekaj (spored zabavne glasbe) - 10.10 Dopoldanski koncert - 11.00 Dober dan, otroci! - 11.15 Pesmi za naše male - 11.30 Vedre melodije - 12.00 Operetne arije - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Koncert za oboe in godala - 13.15 Zabavne skladbe Lovra Mateisa - 13.30 Z jugoslovanskimi pevci na obisku pri velikih mojstrih opere - 14.20 Sport - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Radijski roman - Georges Simenon: Plesalka iz »Veseliga milina« - III - 16.00 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom - 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku - 18.00 Ing. Milena Bokša: Med združniki na Dolenjskem (reportaža) - 18.15 D. Svara: Tretja simfonija - 18.45 Radijska univerza - Dr. Zlata Stropnik: Znani in neznan faktorji imunosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Četrtekov večer domačih pesni in napevov - 20.50 Tedenski notranje-politični pregled - 21.00 Vitezslav Novak: Trio quasi una ballata Brammra Sakač: Suita za flavto in klavir - 21.30 Rapa Suklje: Na svidenje, Firenze - 22.15 Moderna pesna glasba - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba).

II. program 14.00 Plošča v ploščo - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila - 15.25-16.00 P. Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 2 v F-molu - 22.15-23.00 Nočni operni koncert.

Spored za petek, dne 16. avgusta 1957

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasbeni spored) - vmes od 6.30-6.40 Reklame - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - vmes ob 7.30-7.45 Ciebanom, dober dan!

(8.00-11.00 oddaja na valu 202,1 m in 96,9 mHz)

8.05 Jutranji divertimento - 9.00 Utrinki iz literature - 9.30 Pesmi in plesi raznih narodov - 9.40 Dopoldanski operni koncert - 11.00 Od večer do danes - 11.45 Mladinska povest v nadaljevanjih - 12.00 Mali koncert solistične glasbe - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Lado Simončič: Olajšajmo gozdno delo - 12.40 Nekaj domačih viž vam zagra Slavko Avsenik s svojo harmoniko - 13.15 Ritmi in melodije - 14.40 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.55 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 20 priljubljenih skladb za klavir - 16.00 Mojstri koncertnega odra - 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku - 18.00 Družinski pogovori - 18.10 Zborovske skladbe E. Adamiča, D. Bučarja in O. Deva - 18.40 Iz naših kolektivov - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Richard Strauss: Junakov življenje - 20.45 Tedenski znanje-politični pregled - 21.00 Igra kvintet Molimira Sepeta - 21.15 Oddaja o morju in pomorskih - 22.15 Igramo za ples - 23.00-23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba).

II. program 14.00 Od arije do arije - 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 15.10 Razgovor z volivci - 15.25 Zabavne melodije, vmes obvestila - 15.55-16.00 Ljubljanska kronika - 22.15-23.00 Nočni koncert.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna Četrtek, 15. avgusta, lekarna »Center«, Gosposka ul. 12. Petek, 16. avgusta, lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO »UNION«: ameriški barvni cinemascopski film »Indijski borec«. »PARTIZAN«: brazilski film »Idealna tašča«. »SUDARNIK«: ameriški film »Skrbi in veselje«.

Umetnostna galerija V zgornjih galerijskih prostorih razstava svašev Mire Pregljeve iz Litije. Razstava obsega 83 svašev, v katerih umetnica temperamentno upodablja pisan svet in človeka, ki na njem živi. Istčasno je na ogled izbor iz novejših galerijske zbirke, pomnožen z zadnjimi deli slikarjev Lajčija Pandurja in Maksa Kavčiča, - vijudno vabljivi.

CELJSKE VESTI

KINO »METROPOL«: ameriški barv. film »Poletno potepanje«. V glavni vlogi Rossano Brazzi in Katherine Hepburn. »UNION«: italijanski barvni film »Casta diva«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO Ameriški barvni film »Stekleni čevlji«. V glavni vlogi Leslie Caron in Michael Welding.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION« AMERIŠKI BARVNI CINEMASCOPE »DESIRÉE« FILM

Tednik »Po vsem svetu«. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Marlon Brando, Jean Simmons, Michael Rennie in Merle Oberon. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

italijanska komedija »Hči polka«. Tednik: F. N. št. 32. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Antonella Luadi.

KINO »SLOGA«

ameriški barvni film »Mož iz Kolorada«. Tednik: F. N. št. 32. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi William Holden in Glenn Ford.

KINO »VIC«

sovjetski film »Nesmrtni garnizon«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9.30-11 in od 14. ure dalje.

KINO »SOCA«

avstrijsko-sloven. film »Greh«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14. dalje. Danes zadnjikrat.

LETNI KINO »BEZIGRAD«

ameriški barvni cinemascopski film »Desirée«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film »Pod okriljem zakona«. Tednik. - V glavni vlogi Edmond O'Brien. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri ameriški barvni film »Izogibaj se Diabla«.

VESTI IZ KRANJA

KINO »STORZIC«: ameriški barvni vstavilni film »Nismo mi angeli«. Predstave ob 18, 19 in 20. V glavni vlogi Humphrey Bogart in Peter Ustinov. »SVOBODA«: slovenski film »Tri zgodbe«. V glavni vlogi Bert Sotlar, Julija Starč in Mira Sardoč. Predstavi ob 18 in 20. »NAKLO«: ameriški film »Na morščev sledi«. V glavni vlogi Danny Clark, Edmond O'Brien, Viveca Lindfors in Virginia Mayo. Predstavi ob 17 in 20.

Z BLEDA

KINO Mehški film »Poslednja želja«. V glavni vlogi Antonio Badu, Luis Aguilari in Esther Fernandez. Predstavi ob 18 in 20.30.

Vesti iz Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Čeh. Cesta maršala Tita.

KINO

»RADIO«: mehški film »Poslednja želja«. Predstavi ob 18 in 20. V petek isti spored - zadnjič. »PLAVZ«: ruski barv. film »Othello«. Predstavi ob 18 in 20. V petek isti spored - zadnjič.

KINO »SIŠKA«

Avstrijski film »Zdaj smo pa tam«

V glavni vlogi Theo Lingen, Hans Moser. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

MLADINSKI KINO LM

Kotnikova 8, predvaja jugoslovanski film »Poslednji most«. Predstavi vsak dan ob 10 in 13.

KINO »LITOSTROJ«

finski film »Bela košuta«. Brez tednika. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »DELAJSKI DOM«: italijanski film »Hči polka«. V glavni vlogi Antonella Luadi.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: finski film »Ko pride pomlad«. Predstava ob 20.

DROBNI OGLASI

VEČ AVTOMEHANIČOV IN KLJUČAVNICARJEV sprejemno. Ponudbe poslati: Agroservis, Ljubljana, 2652-a. SOFERJA za avtobus za prevoz ljudi takoj ali po dogovoru sprejemno. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Stalna zaposlitev«. 2652-b. BAKRENO ŽICO, 3 mm, 42 kg, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku LP. OPTIKA, samostojnega, sprejemno takoj. Samsko stanovanje zagotovljeno. Vse informacije pri »Ziatarstvu«, Trbovlje. T 112. MED IN VOSEK sprejema na odprt račun in odkupuje od zadružil in gospodarskih organizacij Zadrudni poslovni savez za pčelarstvo, Beograd, Gospodar Jovanova 56.

UPRAVNI ODBOR BOLNIŠNICE ZA KOSTNO-SKLEPNO TUBERKULOZO V ROVINJU (ob morju) razpisuje NATECAJ za izpolnitev naslednjih delovnih mest za: 1. dva zdravnika za specializacijo ortopedije 2. več zdravniških pomočnikov (sester) 3. dva fizioterapevta POGOJI: pod 1: dokončan potrebni staž; pod 2 in 3: dokončana ustrežna šola. - Prednost imajo zdravniki - zakonski par. Za zdravnike zagotovljeno dvosobno komfortno stanovanje v novi gradnji, za ostale pa soba v prostorih bolnišnice. - Hrana v menzi bolnišnice zagotovljena pod zelo ugodnimi pogoji. Plača in dopolnilna plača po predpisih in pravilniku o plačah bolnišnice. - Nastop službe takoj. Prošnje s potrebnimi dokumenti pošljite na upravo bolnišnice čimprej. 919

ZORANE LEDINE

● Strokovnjaki UNESCO so izdelali obsežen načrt, ki naj bi že v bližnji prihodnosti prispeval k rešitvi zelo zapletenega vprašanja, kako izkoristiti zemeljske površine, ki doslej niso bile obdelane. Skupna površina teh ledin je dvainpolkrat večja kakor vsa obdelana zemlja na svetu, pri tem pa je treba upoštevati, da se je zaledje za morskimi in ocean-skimi obalami spremenilo v puščave. Strokovnjaki sicer že poznajo način, kako je mogoče iz morske vode izločiti sol, vendar jim to še ni uspelo v večjem obsegu in na gospodarski osnovi.

Na tistih področjih naše zemlje, ki so se zaradi sonca in premalo padavin spremenila v puščave, pa bo mogoče izkoristiti velike količine sončne energije v industrijske in kmetijske namene. Prav tako si v številnih državah prizadevajo, da bi začeli graditi

električne centrale s pogonom na veter; to velja seveda za vse tiste pokrajine, ki imajo tega »goriva« v izobilju.

Z vsemi takšnimi napravami bi postali številni travniki in pašniki odveč, ker bi stroji nadomestili vprežno živino, ki je nujno potrebna vsemu kmetijstvu ne glede na to, ali uporablja kamele, vole ali konje. Sončne peči, ki bodo oskrbele gospodinjstva s potrebno toplotno energijo, bodo omogočile, da bodo živinski gnoj, ki so ga doslej marsikje pokurili, uporabljali za gnojenje novih površin. Tudi gozdov ne bo treba več tako sekati, to pa bo velikanske površine obvarovalo škodljive erozije.

Številni strokovnjaki za ta področja so v okviru programa tehniške pomoči OZN že odpotovali v razne dežele. Poskuse z umetnim dežjem na primer že delajo v Pakistanu, v Turčiji so ustanovili velik hidrološki inštitut, v Izraelu proučujejo električne centrale s pogonom na veter, v Braziliji pa gradijo več velikih hidrocentral. Za izvedbo obsežnega načrta so že odobrili kredite v znesku 500.000 dolarjev, UNESCO pa je med drugim organizirala tudi široko mednarodno izmenjavo znanstvenih izkušenj s teh področij.

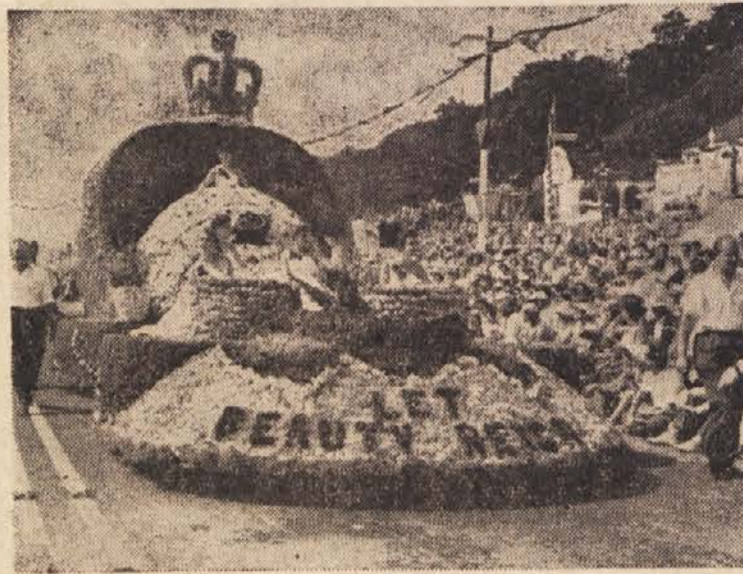
Med starejšimi obiskovalci filmskih predstav menda ni človeka, ki bi ne poznal predvojne filmske junakinje Shirley Temple. Mlada igralka se je potem umaknila iz filmskih ateljev in je postala mamica treh otrok, nedavno pa je napovedala svojo vrnitev pred kamero, in sicer najprej v ameriški televiziji, kjer je že začela pripovedovati pravljice, v oddajah za otroke. — Posnetek kaže Shirley Temple v družbi mlade mehške igralke Adeline Pedruze.

Bell medvedi in slon

V cirkusu Hagenbeck se je primerilo nekaj nenavadnega: v areno je prišel slon, ki je rinit pred seboj otroški voziček z mladim belim medvedom, za njima pa so se zvrstili odrasli beli medvedi. Nenadoma je eden izmed njih napadel slona. Ta je spustil voziček, zamahnil z rilcem in z enim samim udarcem knockoutiral napadalca. S tem pa se ni strinjalo drugih pet medvedov, ki so skupno napadli velikana. Boj bi se za slona najbrž slabo končal, če bi ne skočil v areno krotilec, ki je s palčico v roki takoj ločil pretepače. — Občinstvo je potem navdušeno ploskalo.

Jež in strup

Nekatere živali so proti strupom znatno odpornejše kot človek. Slona so hoteli ubiti s ciankalijem in so mu ga dali 125 gramov, pa je bil le rahlo omotičen. Se nekaj primerov: gram vodikovega superoksida ubije tri kilograme težkega piščka, gram solne kisline domačega zajca, isti učinek pa doseže stotinka grama živorebrnega sublimata. Pol grama karbolne kisline ubije mačko ali kunca, zelo odporen pa je proti strupom jež, ki mu skoraj nič ne škoduje kačji strup. Če bi dan ježu ciankalij, ki bi ubil mačko v starih minutah, bi na bodikavem korenjaku sploh ne opazili posledice: šele pri štirikratni količini bi zbolel, poginil pa ne bi.

Posebna značilnost angleškega otoka Jersey je vsakoletna bitka cvetja, kakor imenujejo tradicionalno zeleno in pisano paračo. Priprave na ta praznik trajajo po več tednov, letos je šlo v paradi 70 vozil in splavov, eno izmed njih pa kaže naš posnetek.

POMORSKI

- Pravcato senzacija je zbudila pred časom novica z Japonskega, da bodo zgradili cisternsko ladjo z nosilnostjo 100 tisoč ton. Nekaj mesecev zatem so napovedale Združene države graditev podobne ladje s 5000 ton večjo nosilnostjo.
- Pripravljajo pa baje izdelavo tankerja s 150.000 tonami.
- Ladjedelniki strokovnjaki so menili, da je takšna ladja skrajna meja za daljše obdobje tehničnega razvoja na tem področju. Angleži pa so pred kratkim napovedali graditve velikanske cisternske ladje z nosilnostjo pol milijona ton.

Angleška strokovna revija za ladjedelništvo je objavila članek z načrti tega orjaka. Graditev velikanskega tankerja z nosilnostjo pol milijona ton bi pomenila velik korak naprej v ladjedelništvu, saj bi bila pravo čudo sodobne tehnologije.

Na tej ladji bi bilo vse avtomatizirano, posadka pa ne bi bila številna, saj bi zadostovalo za vsa dela okoli sto ljudi. Ker bi bila ladja zares velika, ne bi mogla pristati ob nobeni sedanji obali, v

VELIKANI

omenjeni reviji pa je zapisano, da bi spravljala svoj tovor na obalo s posebnimi napravami. V globino bi segala prav tako daleč kot tankerji z nosilnostjo 100.000 ton, imela pa bi sodobne črpalke z veliko zmogljivostjo, ki bi v dveh

Električna ročna ura

Neki ameriški inženir je pred kratkim izdelal ročno uro na električni pogon. Ta ura je rezultat desetletnega raziskovalnega dela ameriške tovarne ur »Hamilton Watch Company«, je pa prav tolikšna kot vse druge navadne, vendar nima glavne vzmeti, ki je veljala za bistveni sestavni del ročne merilca časa vse od leta 1840, ko je nürnberški urar Peter Hählein izpopolnil prvo premikajočo se uro.

V najnovejši električni ročni uri nadomešča glavno spiralasto vzmet energetskega vir, ki je komaj tolikšen, kot gumb za srajco, mehanizem pa poganja dobro leto. Takšna ura bi lahko tiktakala celih dvajset let z energijo, ki bi z njo stovarna električna žarnica svetila eno samo minuto. Električno ročno uro žene kemična energija, ki se spreminja v elektriko, brž ko gre skozi spiralo elektronski snop. Spirala je iz tanke žice in povezana z nihalom.

Po trditvah zastopnika omenjene družbe je bistvo nove konstrukcije miniatura električna centrala, ki daje pogonsko silo zo-

Francoska tragedija

Leta 1949 sta se poročila francoski kmet Jean Dopunt in učiteljica Geneviève. Sprva je bil zakon nadvse srečen, potem se je začel krhati in ga ni mogla rešiti niti deklica Chantal, ki je prišla na svet po nekaj letih zakonske zveze med Jeanom in Geneviève. Zakonca sta se začela sovražiti, nazadnje sta se ločila, punčko so dali materi, oče pa jo je smel vzeti k sebi vsakih štirinajst dni za konec tedna. Potem je mati uveljavila pri sodišču svojo zahtevo, naj očetu odvzamejo tudi to pravico. Sodišče ji je ugodilo, prav takrat, ko je oče izvedel za ta sodni sklep, pa je bila deklica pri njem na obisku. V obupu je dekletce ubil, ker ni mogel preboleti ločitve od edinega otroka.

Drobne ZANIMIVOSTI

GLASBA IN DUSEVNI BOLNIKI

V Ameriki uporabljajo zadnje čase glasbo kot pomožno sredstvo pri zdravljenju duševnih bolnikov. Po dolgotrajnem proučevanju so zdravniki ugotovili, da glasba ugodno vpliva na zdravljenje takšnih bolnikov. Tako na primer priporočajo znanstveniki pri duševnih boleznih, kadar bolnik trpi zaradi sovraštva, glasbo Rimski-Korsakova, ki po njihovi izjavi blaži in briše sovraštvo. Blizetova glasba baje učinkovito lajša bolestrno ljubosumnost. Razen tega igra v kirurških dvoranah ameriških bolnišnic lahka operetna glasba, ker pravijo, da ta najbolj zmanjšuje živčno napetost bolnikov, kadar čakajo na operacijo.

KOŠCEK MESECA

Kanadsko trgovsko podjetje Diebold, ki sprejema naročila najbolj navadnega blaga, je sklenilo ugoditi želji nekoga posebnega, ki je naročil košček meseca. Žal je podjetje razpisalo nagrado za tistega, ki mu bo prikrbel košček tekučega (steklenega meteorita).

VSA DRUŽINA OPERIRANA

Nekaj nenavadnega se je primerilo ameriški družini Jowelles iz Northridgea. V tednu dni so bili operirani na slepiču žena in moški ter pet hčera.

TREPALNICE KOT SONČNIKI

Pred kratkim so v Franciji začeli prodajati tako imenovane »trepalnice-sončnike«, ki jih ne uporabljajo samo za polepšanje oči, marveč baje služijo tudi kot imenitna zaščita pred sončnimi žarki. Ti nenavadni sončniki so izdelani iz nylona, na trepalnice pa jih je treba pritrčiti s posebnim lepilom, ki ne poškoduje kože. To najnovejšo sredstvo za po-neumljanje žensk stane le 1200 frankov.

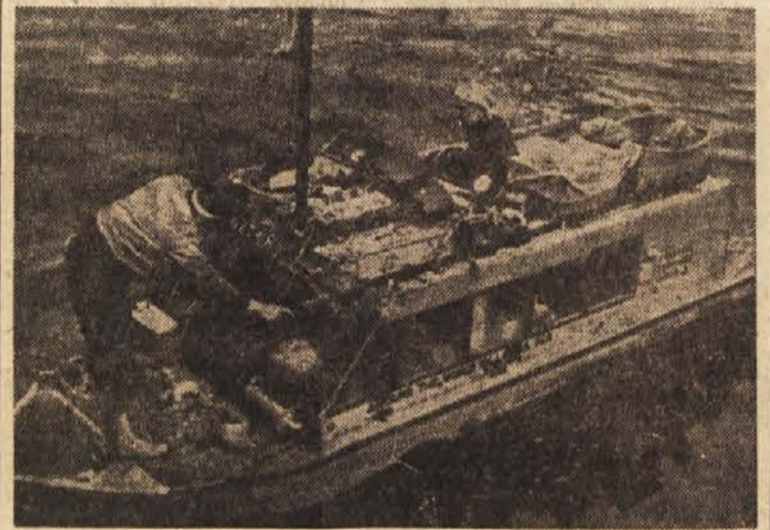
Tisoč funtov za noč strahote

V znanem muzeju voščeni figuric »Madame Tousseau« imajo v naravni velikosti vse pomembne osebnosti od članov britanske kraljevske hiše do svetovnega rekorderja Bannistra in filmske igralke Lollobrigide. Zraven je tudi tako imenovana »dvorana strahote«, v kateri so voščeni kipi najhujših ubijalcev in zločincev vseh časov, med njimi tudi Adolfa Hitlerja. Muzejska uprava je obljubila tisoč funtov tistemu, ki bo prebedel noč v tej dvorani strahote. Mnogi so poskušali, pa jim ni uspelo, pre-

magal jih je spanec ali bujna domišljija, tako da niso zaslužili tistih tisoč funtov.

Skrila sta se v grobnico

Clevelandska policija je našla v družinski grobnici 70-letno staro in njenega sina. Baje je starka skrivala sina, ki je bil duševno bolan in bi ga morali spraviti v ustrezno bolnišnico.

S temle amfibijskim jeepom, ki sta mu dala ime »Zanesljivo do cilja«, sta se odpravila na pot čez Tihi ocean Boyde de Mente iz Arizone in Avstralec Ben Carlin (na desni). Posnetek ju kaže tik pred pristankom na Aleutskih otokih, potem ko sta imela za seboj že 2300 km dolgo pot.

ANTON ČEHOV

DRAGI GOSTJE

Po peščenem prostorčku pred postajo podeželskega letovišča sta se sprehajala ona in on, mlada zakonca. On jo je držal čez pas, ona se je stisnila k njemu, oba pa sta bila srečna. Kdaj pa kdaj si ju je skozi veslajoče oblake zavistno ogledala luna, potem pa se je spet skrila, kakor da bi jo bilo sram lastne osamljenosti. Iz gozda je vel hladen nočni zrak, ki je prinašal s seboj najrazličnejše prijetne vonjave. Nekje onstran tirov so se oglasile žabe.

»Kako lepo je vse to, Saša, kako lepo!« se je navduševala mlada žena. »Zares, človek bi mislil, da se mu sanja. Glej, kako temno se riše tamle gozdno drevje! In kako prijazni so v mesečini telefonski drogovi! Glej, kako poživljajo pokrajino! Nama pa pravijo, da so tam daleč nekje tudi ljudje. Ali ti je tole všeč? — Poslušaj, veter je prinaša iz daljave ropot prihajajočega vlakala.

»Res, lepo je.« ji je pritrtil. »Kako vroče roke imaš! Preveč nemirna postajaš od navdušenja nad vso to lepoto, Varja. Kaj

bova večerjala?«

»Juho in pečeno kokoš. Velika je, dovolj je bo za naju oba, zate pa sem naročila iz mesta še nekaj sardin.«

Mesec se je skrtil za oblakom, kakor da bi zasutil nekaj, kar bo neljubo prekinilo to idilo. Ali pa ga je nemara človeška sreča spominjala na lastno samotno?

»Vlak prihaja!« je vzkliknila Varja. »Vsak čas bo tule.«

V daljavi se je pokazalo dvoje žarečih oči, iz postajnega poslopja je počasi stopil načelnik. Na progi se je zasvetlikalo nekaj signalnih luči.

»Počakajva, da bo vlak odpeljal, potem pa bova šla domov,« je rekel Saša in zazdehal.

»Kako lepo je vse to! Tako lepo, da človek skoraj verjeti ne more!«

Temna pošast za parom žarečih oči se je priplazila pred postajo in obstala. Skozi okna sta opazila Varja in Saša nekaj klobukov in zaspanih obrazov.

»Oho! Hej!« jima je nenadoma udarilo na ušesa iz vagona tik pred njima. »Varja in njen

mož sta nas prišla čakati. Tamle stojita! Varja, Varenjka!«

Od vagona sta se pognali proti Varji dekleti v poletnih oblekah. Obe hkrati sta ji padli okoli vratu. Za njima je splezala po stopnicah močna ženska, njej je sledil suh možakar s sivo bradico, potem sta skočila iz vagona dva dijaka, za njima je smuknila suha inštruktorka, zadnja pa se je primajala skozi vrata še stara mama.

»No, pa smo tu! Kar vsi smo tu, prijateljka!« je začel mož s sivo bradico in Saši stisnil roko. »Gotovo sta že težko čakala in sta se jezila na strica, ki ga tako dolgo ni bilo. Kolja, Kostja, Nina, Fifi! Pozdravite bratranca Sašo! Prav vsi smo prišli, ostali pa bomo tri ali štiri dni. Upam, da vaju ne bomo motili! Kar naravnost povejta!«

Ko sta mlada zakonca videla družino dragih sorodnikov, sta bila vsa iz sebe. Medtem ko je stric govoril in razmetaval poljube v pozdrav, je Saši šinilo skozi možgane, da bosta morala

z ženo prepustiti milim gostom svoje tri sobice pa vse blazine in oedeje. Juha in sardine in kokoš, vse bo izginilo, kot bi mignil, dijaka bosta vsepovsod poivala črnilo, teta bo kar naprej tožila o boleznih, zraven pa ne bo pozabila povedati vsaj petnajstkrat dnevno, da je plemenitega rodu...

In že je Saša ves jezen pogledal svojo mlado ženo in ji zaspešetal: »K tebi so prišli, hudič jih vzemi!«

»Ne, k tebi!« je Varja prebledela od trenutne togote. »Niso moji sorodniki, tvoji so!«

Potem pa sta se oba prijazno obrnila k ljubim sorodnikom in jim vsa nasmejana izrekla dobrodoščilo. »Res, težko sva vse že pričakovala. Kakšno prese- nečenje!«

In luna je pokukala izza oblakov. Saša jo je pogledal; zdelo se mu je, da se smehlja. Najbrž je srečna, da nima sorodnikov, je pomislil. Potem je skušal prikriti jezo in je ponovil z narejeno veselostjo:

»Dobrodošli! Prisrečno dobrodošli, dragi gostje!«

Prvotna domovina gumijevcev je Brazilija, od koder so to drevo prenesli Angleži najprej v sloviti londonski botanični vrt, potem pa na Malajsko. — Posnetek kaže Malajca, ki vrta gumijevcevo skorjo, torej opravlja nekaj podobnega, kot delajo v naših gozdovih, kjer zbirajo smolo iglavcev.

Žrtve mraza v Braziliji

Nekatere južnoameriške dežele je zajel pred dnevi hladni val. Po kakršnegakoli dolgo ni bilo, po uradnih poročilih je zmrznilo v Braziliji prvi teden 33 ljudi, verjetno zaradi mraza, ki so prenočevali ali na prostem ali pa v vežah tujih hiš.

Dišče ograje

Za zaščito rastlin pred zajci in drugimi škodljivci so letos ograjili na Nizozemskem mnoge vrtove s tako imenovano dišečo ograjo. Petnajst centimetrov nad zemljo je med količkami razpeta vrstica, prepojena z ekstraktom, ki so ga pridobili iz perja ptic roparic. Zajci se baje tega duha zelo boji, ekstrakt pa učinkuje pol leta.

Pred dvema letoma je novinar Victor Riesel odkril gangstersko zadevo. Eden izmed prizadetih sleparjev se mu je maščeval s tem, da je najel človeka, ki je novinarju žilil v obraz kemično tekočino. Riesel je oslepel. — Letošnje poletje se je odpravil v spremstvu prijateljev na potovanje po evropskih deželah. Pred dnevi je bil v Benetkah, kjer so mu spremljevalci pripovedovali o lepotah in posebnostih mesta med lagunami.